Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXII., št. 169 Ljubljana, petek 28. julija 1939 Cena Din 1.—

# SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. // Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. // „Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

## Nj. Vel. kraljica Marija prispela na Bled

### Snoči je dopotovala na Bled iz Miločera Nj. Vel. kraljica Marija — Na kolodvoru jo je pozdravil Nj. Vel. kralj Peter — Prisrčne ovacije na vs ej poti

BLED, 28. julija. r. Nj. Vel. kraljica Marija je snoči prispela na letovanje na Bled. Dvorni vlak je privozil na Lesce okrog 20. Na kolodvoru so jo pričakovali Nj. Vel. kralj Peter in dvorno spremstvo, zbrala pa se je tudi velika množica ljudstva, ki je prirejalo vzvišeni materi našega mladega kralja prisrčne ovacije, ki so očitovale vso ljubezen in spoštovanje, ki ju goji slovensko ljudstvo do svoje priljubljene kraljice in vzvišenega vladarskega doma. Po prisrčnem pozdravu na kolodvoru je krenil sprevod dvornih avtomobilov v kraljevski gradič Suvobor, ki je sedaj predmet največje pozornosti domačinov in tujcev.

Na vožnji skozi Ljubljano se je dvorni vlak ustavil le za kratek čas. Na ljubljanskem kolodvoru ni bilo oficielnega sprejema. Ko pa so ljudje izvedeli, da potuje skozi Ljubljano Nj. Vel. kraljica, so pohiteli na kolodvor, vendar pa mnogi dvornega vlaka niso več dohiteli. Na kolodvoru so bili zbrani samo predstavniki oblasti.

*Cetinje*, 27. julija. AA. Snoči se je Nj. Vel. kraljica Marija odpeljala iz Miločera na Bled. Za volan svojega avtomobila se je vsedla ob 20.30 in se odpeljala proti severu. Njenemu spremstvu se je pridružil tudi ban zetske banovine Božidar Krstić. Vsa tivtska kotlina je bila v morju raznobarvnih svetilk. Prižgane so bile lučke tudi na oknih vseh hiš v Tivtu. Vse mesto je bilo v zastavah. Tako se je tudi pri tej priliki pokazalo, kako je ljudstvo iz Boke globoko vdano svojemu kralju in kraljici. Od vojašnice v Tivtu pa vse do prvih hiš Donje Lastve so bili postavljeni v vrsto mornarji v belih uniformah ter so držali v rokah velike plamenice. Pred oficirskim domom v Tivtu je stala častna četa mornarjev z mornarsko godbo. Nj. Vel. kraljico Marijo je tudi tukaj pričakovala velika množica ljudstva, šolska mladina, otroci delavcev iz arsenala in kmetje iz bližnjih vasi, pred domom pa so bili zbrani zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Ko se je pojavil avtomobil Nj. Vel. kraljice, je ljudstvo začelo navdušeno vzklikati, godba pa je zaigrala himno. Nj. Vel. kraljica Marija je veselo odzdravljala z roko.

Tudi obala od Tivta do Lepetana je bila divno razsvetljena. Pred razsvetljenimi in z zastavami okrašenimi hišami so prebivalci pričakovali kraljico in jo povsod sprejeli s prisrčnimi ovacijami. V Lepetani je kraljica zavozila na ponton, ki je takoj odplul proti Kamenaru. Tudi ta kraj, ki leži na drugi strani morske ožine, je bil okrašen in izredno lepo razsvetljen, na malem pristanišču pa se je zbralo tamkajšnje ljudstvo, ki je kraljici priredilo dolgotrajne manifestacije. Tam se je kraljica poslovila od bana Krstića, nakar je z avtomobilom nadaljevala pot v Hercegnovi in Split.

**Split**, 27. julija. AA. Davi je prispela v Split z avtomobilom iz Miločera Nj. Vel. kraljica Marija s svojim spremstvom. Mesto je bilo vse v državnih zastavah. Pred postajo se je že zgodaj zjutraj zbralo veliko število meščanov in mladine, ki so čakali na kraljičin prihod. Bili so tam tudi ban primorske banovine dr. Bujić, zastopnik poveljnika mesta general Krstić, kontraadmiral Marjašević in drugi predstavniki.

Ko je avtomobil Nj. Vel. kraljice privozil na železniško postajo, je stopil h kraljici ban Bujić, ji zaželel dobrodošlico in ji predstavil navzočne predstavnike. Zbrano prebivalstvo je z navdušenimi vzkliki priredilo Nj. Vel. kraljici prisrčne manifestacije, za katere se je zahvaljevala z mahanjem z roko. Kraljica Marija je nato stopila v dvorni vlak. Vlak je kmalu nato odpeljal v smeri proti Zagrebu.

— **Pariz**, 28. julija. e. Kentski vojvoda in vojvodinja se že dva dni mudita v Parizu, kjer ostaneta do ponedeljka, nato pa nadaljujeta potovanja po Evropi. Potujeta z avtomobilom. Snočnji »Paris Soir« poroča, da se bosta vojvoda in vojvodinja najbrž tudi sestala z vojvodo Windsorskim in njegovo soprogo, sredi avgusta pa odpotujeta

## Nj. Vel. kralj v planinah

**Mojstrana**, 28. julija. e. Nj. Vel. kralj Peter je takoj po svojem prihodu na Bled napravil več izletov v naše planine. S svojimi tovariši se je včeraj dopoldne povzpel na Peč na tromeji Italije, Nemčije in Jugoslavije. Kralj je bil zelo navdušen nad lepim razgledom, kajti po zadnjem dežju in snegu je bil zrak izredno čist in prosojen. Nato je kralj nadaljeval turo po grebenu Karavank odnosno ob sami meji do Podkorenskega sedla, kjer ga je čakal avtomobil. Iz Podkorena je krenil v Gozd, ob 15. pa je prispel v Mojstrano. Ker večina izletnikov v tem času počiva, je videlo kralja le nekaj vaščanov, ki so ga pa prisrčno pozdravljali. Kralj je nato s svojimi tovariši nadaljeval pot do Radovne, nato se je pa vrnil v svoj dvor na Bled.

## Zavezništvo Turčije in Egipta

**Carigrad**, 28. julija. e. Odnošajem med Turčijo in Egiptom pripisujejo tu velik pomen. Politična smer Turčije se popolnoma vjema s političnо smerjo Egipta in je tudi popolnoma enaka glede varnosti vzhodnega dela Sredozemskega morja. Obisk egiptske vojaške delegacije 16 višjih oficirjev, ki pride konec tega meseca v Turčijo, kakor tudi obisk turške vojaške delegacije v Egiptu bo še bolj poglobil te vezi. Izmenjava obeh vojaških delegacij ima cilj, da pregledata vojaške utrdbe v Dardanelah v Črnem morju in v Egiptu. Turška delegacija bo ob tej priliki prisostvovala manevrom egiptske vojske, ki bo do prihodnji mesec.

## Položaj v Španiji

**St. Jean de Luz**, 28. julija. General Franco je za snoči sklical važno sejo ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o notranjem položaju, ki je nastal po zaostritvi spora med falangisti in njihovimi nasprotniki. Mislijo, da so tudi razpravljali o imenovanju nove vlade in glede imenovanja novih poslanikov. Zanimivo pa je, da se nadaljuje istočasno prevažanje čet skozi Irun proti Veri, a navarske čete so zasedle Pamblono. Včeraj v Francijo niso prispeli španski listi.

## Prva obsodba zaradi žalitve Čehov

**Pizen**, 28. julija. e. Zaradi žalitve češke narodnosti je bil obsojen brezposelni zidar Franc Eigner pred nemškim kazenskim sodiščem nepogojno za 3 mesece ječe. V motivaciji se navaja, da je kazen zato tako ostra, da je vsakomur jasno, da tako postopanje škoduje sožitju Čehov in Nemcev.

## Dalekosežne posledice

### odpovedi trg. pogodbe z Japonsko

### Konsternacija v Tokiju — Japonski groze katastrofalne posledice na gospodarskem in vojaškem polju

**Tokio**, 28. julija. br. Odpoved trgovinske pogodbe s strani Amerike je učinkovala v Tokiju kakor bomba. Prišla je v trenutku, ko so jo najmanj pričakovali in ko je za Japonsko najmanj ugoden trenutek. Merodajni japonski krogi so doslej stalno prepričevali japonsko javnost, da je samo Anglija nasprotnik japonskih teženj na Daljnem vzhodu, dočim so Ameriko slikali kot prijatelja, če ne že naravnost zaveznika Japonske. Nenadna odpoved trgovinske pogodbe pa je sedaj postavila japonski položaj v docela drugačno luč in je zaradi tega izzvala v japonski javnosti tem večje presenečenje. Za Japonsko utegne imeti odpoved trgovinske pogodbe s strani Amerike katastrofalne posledice. Polovico japonskega uvoza je doslej prihajalo iz Amerike, predvsem pa je Amerika doslej dobavljala Japonski vojne potrebščine. Če se sedaj še uresniči snočna napoved ameriškega finančnega ministra Morgenthaua, da bo Amerika uvedla na uvoz japonskega blaga nekake kazenske carine v višini najmanj 25 odstotkov, bo pomenilo to ustavitev slehernega uvoza iz Japonske in smrtni udarec japonski zunanji trgovini, ker je bila Amerika doslej glavni odjemalec japonskega blaga. Če bi se položaj še bolj poostril, se v Tokiju boje, da bi Amerika izgnala tudi tam zaposlene Japonce, kar bi še povečalo pomanjkanje na Japonskem. V japonskih gospodarskih krogih se pojavljajo vedno resnejši pomisleki proti politiki vlade in to tembolj, ker so prepričani, da bo Amerika sedaj še bolj izdatno podprla Kitajsko, kar lahko dovede do katastrofalnega preokreta na kitajskih bojiščih. Vsekakor je soglasna sodba japonskih krogov, da pomeni korak Amerike najhujši udarec za Japonsko, ki ga niti z daleč ne more odtehtati neznaten uspeh, ki ga je dosegla Japonska napram Angliji.

**Washington**, 28. julija. br. Odpoved trgovinske pogodbe z Japonsko je naletela v ameriški javnosti na splošno odobravanje. Dejstvo, da je pobuda za to prišla iz republikanskih krogov, tolmačijo kot dokaz, da vlada v pogledu zunanje politike v ameriški javnosti popolno soglasje, opozicija proti Rooseveltu pa je samo notranjepolitičnega izvora.

**Tokio**, 28. julija, AA. Reuter: Snoči je višji uradnik ministrstva za zunanje zadeve v Tokiu dal izjavo glede odpovedi japonsko-ameriškega gospodarskega sporazuma iz leta 1911. Dejal je med drugim: Ker je ameriška vlada nepričakovano sprejela ta sklep ter ga zelo kratko obrazložila, je zelo težko najti pravi razlog za ta sklep vlade Zedinjenih držav. Sporočilo vlade Zedinjenih držav o odpovedi tega sporazuma je prišlo v trenutku, ko se uspešno vodijo pogajanja med Anglijo in Japonsko. Zato daje ta odpoved povod, da se ji pripisuje popolnoma političen pomen.

**Berlin**, 28. julija. br. Nemški listi zelo ostro komentirajo odpoved trgovinske pogodbe z Japonsko s strani Amerike in vidijo v tem dogovorjeno igro, ki naj reši prestiž Anglije na Daljnem vzhodu. Po sodbi »Essener Nationalzeitung« je sedaj Amerika prevzela vlogo krotitelja Japoncev, da bi mogla Anglija izvesti svojo akcijo proti totalitarnim državam v Evropi. Na to kažejo po mnenju lista tudi pospešena pogajanja v Moskvi. V ostalem pa pišejo nemški listi, da z odpovedjo ne bo prizadeta samo Japonska, marveč v enaki meri tudi Amerika sama. Amerika je doslej izvažala na Japonsko letno nad pol milijona bal volne. Ukinitev tega izvoza pomeni hud udarec za ameriške farmerje. Verjetno pa je, da računajo v Ameriki s povečanim izvozom v Anglijo in Francijo ter druge zavezniške države mirovne fronte.

»Völkischer Beobachter« prinaša daljši komentar, v katerem navaja, da bo s to odpovedjo USA bolj prizadeta nego Japonska. V dokaz navaja številke ameriškega izvoza in uvoza na Japonsko in obratno. List piše, da so lani Zedinjene države izvozile na Japonsko za 850 milijonov jenov, dočim je znašal japonski izvoz v USA le 450 milijonov jenov. Japonski izvoz v USA je bil od leta do leta slabši, dočim je bil ameriški vsako leto večji. Lani so Zedinjene države izvozile na Japonsko 555.000 bal bombaža, s čimer so krile eno tretjino vse japonske potrebe. Japonska pa ni odvisna od Zedinjenih držav, kajti bombaž bo lahko naročila v Braziliji in v Indiji. Ne smemo tudi prezreti dejstva, da se je japonsko zlato stekalo v Zedinjene države, saj so Japonci izvozili za 450 milijonov dolarjev zlata in za 4 milijone dolarjev srebra.

## Chamberlaina hočejo kontrolirati s posebnim parlamentarnim odborom

### še vedno se kaže nezaupanje v doslednost njegove zunanje politike

**London**, 28. julija e. Iz opozicijskih in konservativnih krogov, ki niso naklonjeni Chamberlainovi politiki, se doznava, da zahtevajo ustanovitev nekakega parlamentarnega kontrolnega odbora za zunanjo politiko. V tem pogledu so stavljeni trije predlogi:

1. Parlament naj bi se tudi za časa parlamentarnih počitnic sestal po enkrat na teden. Ta načrt ima malo izgledov.

2. Ustanovi naj se kontrolni odbor, v katerem bi bile zastopane vse parlamentarne skupine. Chamberlain in Halifax bi morala stalno obveščati ta odbor o zunanjem političnem položaju. Ta odbor bi tvorili zunanje politični izvedenci vsbe treh strank.

3. Ustanovil naj bi se velik kontrolni odbor, ki bi ga tvorili predsedniki vseh treh strank in člani, ki bi jih imenovala vlada iz vrst parlamentarcev. Ta odbor bi po posvetovanju z vlado imel pravico, da v primeru komplikacij skliče parlament.

O tem načrtu, ki je edini svoje vrste v zgodovini angleškega parlamenta, se bo razpravljalo prihodnji četrtek. Kakor doznava »Daily Telegraph« iz vladnih krogov, zavzema predsednik Chamberlain napram temu načrtu odklonilno stališče.

## V pričakovanju sporazuma v Moskvi

### V Londonu napovedujejo sklenitev političnega pakta še za ta teden, vojaška pogajanja pa se bodo pričela prihodnje dni

**London**, 28. julija. Po informacijah »Daily Telegrapha« zastopajo pristojni angleški krogi mnenje, da bo trojni sporazum v načelu sklenjen že pred angleškimi parlamentarnimi počitnicami, ki se prično 4. avgusta. Dve glavni težavi, to je razčiščenje pojma indirektnega napada in vprašanje razsežnih generalštabnih posvetovanj, sta odstranjeni na ta način, da je Anglija pristala na takojšnja generalštabna pogajanja, dočim je Rusija ublažila svoje doktrinarsko stališče glede pojma indirektnega napada. V zvezi s Chamberlainovo izjavo v spodnji zbornici, v kateri je obljubil za prihodnji teden obširno poročilo o poteku moskovskih pogajanj, piše diplomatski dopisnik »Stara«, da bo angleško-francoska generalštabna misija po vsej priliki že prihodnji teden odšla v Moskvo. Ta informacija je bila poslana angleškemu diplomatskemu zastopniku Williamu Seedsu v Moskvo. Predmet generalštabnih pogajanj bo sodelovanje suhozemskih, pomorskih in letalskih moči vseh treh držav na teritorialnih in strateško važnih točkah in v interesnih sferah v Evropi, v Sredozemskem morju in na bližnjem vzhodu.

**Pariz**, 28. julija. e. Prizadevanje Anglije in Francije v zadnjih treh mesecih, da bi se sklenila pogodba s Sovjetsko Rusijo je, kakor so trdili snoči, na najboljši poti, da bo dosežen popoln uspeh. Zadnja poročila iz Moskve govore o povoljnem izidu včerajšnjega sestanka v Moskvi. V okolici zunanjega ministra smatrajo, da je stvarno dosežen velik napredek v pogajanjih med angleškimi, francoskimi in ruskimi predstavniki in da bodo v kratkem pristopili k vojaškim pogajanjem, čim bo rešeno vprašanje političnega pakta. Sovjetska vlada se je, kakor zatrjujejo v Parizu, končno prepričala o iskrenosti Anglije in Francije za dosego sporazuma. Včeraj sta imela francoski in angleški veleposlanik nov sestanek z Molotovim in pravijo, da je bil ogromnega pomena. V vsakem primeru smatrajo, da se bodo pogajanja nadaljevala čez nekaj dni, če bo to še potrebno. Navodila, poslana iz Pariza in Londona, bodo najbrž zadnja do prihoda vojaških strokovnjakov v Moskvo. Kakor se doznava, se bo angleška vojaška delegacija posvetovala s sovjetskimi predstavniki o vprašanjih mornarice in letalstva, francoska pa o suhozemni vojski. Francoski zunanji minister Bonnet je obvestil o poteku pogajanj predsednika Daladierja in ministra narodne obrambe. Prav tako se potrjuje vest, da je določen general Doumenque za zastopnika francoskega generalnega štaba pri vojaških pogajanjih v Moskvi.

## Boji na mandžursko-mongolski meji

### Rusko uradno poročilo ugotavlja velike izgube japonskega letalstva

**London**, 28. julija br. Reuter poroča: Vrhovno poveljstvo sovjetsko-mongolskih čet je izdalo uradno poročilo, v katerem ugotavlja, da so imele sovjetsko-mongolske čete v borbah na mongolsko-mandžurski meji več važnih uspehov. Mongolsko-sovjetske čete čvrsto drže svoje položaje ob reki Halka in z lahkoto odbijajo ogorčene napade Japoncev. V letalski bitki dne 23. julija so Japonci izgubili 15 letal, 2 velika bombnika in dva lovca. Pet sovjetskih letal se ni vernilo na svoja oporišča. Istega dne je bil sestreljen tudi lažji bombnik, v katerem je bil poveljnik japonskega letalskega odreda polkovnik Kovaro, ki je bil ujet. Pri zaslišanju je potrdil, da zbirajo Japonci na tem bojišču velike letalske sile. V letalski bitki, ki je bila dne 24. julija, so Japonci izgubili 34 vojnih letal, in 2 bombnika, dočim je izginilo 9 sovjetsko-mongolskih letal. Šest sovjetskih letal je moralo zasilno pristati.

## Zanimiv poskus zveze z Marsom

### Eksperiment ameriških učenjakov

**New York**, 28. julija. e. V noči od četrtka na petek so ameriški učenjaki in tehniki na observatoriju v Heydenu napravili zanimiv poizkus. Želeli so na ta dan, ko je bil Mars najbližje zemlji, vzpostaviti radijsko zvezo z Marsom. Ob 10.20 vzhodno-ameriškega časa odonsno 4.20 srednjeevropskega časa je emisijska postaja na Long Islandu, ki ima 220 kw, dala zračni signal na valovni dolžini 20 in pod kotom 30 stopinj na Mars. Učenjaki so upali, da bo signal prebil zračne sloge okrog zemlje in dospel do Marsa. Z Marsa bi ta signal moral priti nazaj na zemljo in bi dospel do zemlje v 6 in pol minutah. Da bi se sprejeli ti vrnjeni znaki, je bilo v Zedinjenih državah določenih 40 kratkovalovnih postaj, ki so bile urejene na frekvenco od 16 do 300.000 kh. Da bi bile odstranjene vsake motnje, so ameriške vojaške in pomorske postaje za časa tega eksperimenta prekinile svoje delo. Uspeh še ni znan.

## Pristop Bolgarije k Balkanski zvezi je zopet na dnevnem redu

### Posvet romunskega kralja Karola z grškim kraljem in predsednikom turške republike

**Carigrad**, 28. julija. p. Včeraj je prispel semkaj s svojo jahto romunski kralj Karol. Kmalu za njim je dopotoval romunski prestolonaslednik Mihajlo. Oba sta nato nadaljevala z jahto potovanje v Atene. Kakor se zatrjuje, se bo romunski kralj sestal v Atenah z grškim kraljem, nato pa bo imel v Carigradu sestanek s predsednikom turške republike Inenijem. V carigrajskih političnih krogih zatrjujejo, da bodo na teh sestankih razpravljali o vstopu Bolgarije v Balkansko zvezo. V tej zvezi pripisujejo izrecno važnost prihodnjemu sestanku zunanjih ministrov Balkanske zveze, ki bo meseca avgusta v Bukarešti. Po poročilih romunskih in turških listov se bo na tem sestanku prav tako razpravljalo o vstopu Bolgarije v Balkansko zvezo.

## Suša v Ameriki

**New York**, 28. julija. AA. Havas: V Zveznih državah New York, New Jersey in Pensilvaniji vlada že 27 dni velika suša. Materialna škoda se ceni na čez 10 milijonov dolarjev. Na več krajih gorijo gozdovi. Na vzhodu Zedinjenih držav je začelo prvič v tem mesecu deževati. V pokrajini Alabami je ploha pogasila gozdni požar. Kolikor je deževje prineslo za žetev koristi, toliko so nevihte napravile nove škode. Posebno veliko škodo so povzročili nalivi v Pensilvaniji.

## Nezgoda ameriškega dirkača

**Salt Lake City**, 28. julija. e. Na tukajšnjem dirkališču se je hudo ponesrečil znani ameriški dirkač Jenkins, ki je hotel postavit nov svetovni rekord v nepretrgani vožnji 24 ur. Jenkins je dirkal na cesti Salin—Bonville. Ob 15. je startal z avtomobilom 750 Hp, katerega srednja hitrost je znašala 253.5 km na uro in je upal, da bo potolkel lastni rekord. Po treh urah vožnje se je pa avtomobil nenadno vnel. Jenkins je dobil hude opekline. Kljub temu je pa dirkač že na prvih prevoženih 500 miljah dosegel nov rekord z 288.78 na uro, dočim je prejšnji rekord znašal 278 km.

## Borzna poročila.

**Curih**, 28. julija. Beograd 10, Pariz 11.74, London 20.75, New York 443.125, Bruselj 75.30, Milan 23.30, Amsterdam 236, Berlin 177.87, Praga 15.125, Varšava 83.50, Sofija 540, Bukarešta 3.25.

Inserirajte v „Sl. Narodu"!

# Najmodernejša kulisarna v državi

## Vsa dela v nji bodo končana približno ob začetku gledališke sezone

Ljubljana, 28. julija

Ljubljana, ki trpi skoraj neprestano že dolga leta zaradi gledališke krize, je dobila najmodernejšo kulisarno v državi. Ta primer kaže, da bi se vendar našel primeren izhod iz denarnih stisk, ki zavirajo naše gledališče, če bi se potrudili z vsem razumevanjem za potrebe tako pomembne stroke kulturnega življenja, kakršna je gledališče.

Predvsem pa moramo opozoriti, da najmodernejša kulisarna pri nas ni luksuz; bila je neobhodna potreba obeh gledališč. S tem niso varčevali ter ničesar prihranili, da so se kulise uničevale v baraki in dveh drugih zasilnih skladiščih. Luksuz je bilo takšno upravljanje našega že tako skromnega gledališkega inventarja. Nad kulisami, pohištvom in garderobo ni bilo nobenega pregleda, da je bilo pogosto že zaradi tega otežkočeno uprizarjanje nekaterih del. Samo po sebi se razume, da je material zelo trpel, kratkomalo založen in zabasan v tesnih prostorih ter se je tako marsikaj kmalu uničilo. Slikarna in skladišče kulis, pa delno tudi plastike je bilo v baraki ob koncu Knafljeve ulice. Baraka je bila postavljena po vojni, za začasno kulisarno in računali so, da bo stala kvečjemu nekaj let. Toda »nekaj let« se je zavleklo na dve desetletji. Te dni so prevažali kulise in drug inventar iz poslopja bivšega kina Tivoli. Ta prostor so morali izpraznити, ker je potekla najemnina.

Kulisarna na dvorišču hiše št. 13 na Bleiweisovi cesti še ni povsem gotova, vendar so glavni prostori v pritličju že uporabni. Stavbna dela so se začela jeseni, kakor smo poročali, ko smo tudi podrobno opisali načrt. Ob tej priliki naj ponovimo, da je nova kulisarna veliko poslopje po zazidani ploskvi in višini ter prostornini. Glavni trakt meri v dolžino 36 m, in v širino 18 m. Poslopje dosega višino dvonadstropne hiše. H glavnemu traktu je prizidan stranski s stanovanjskimi in upravnimi prostori ter krojaško delavnico. Stransko krilo je dvonadstropno, glavno pa enonadstropno. Nadstropna višina glavnega trakta je posebno velika, kakor je potrebno zaradi visokih kulis. Tako je pritličje 7 m visoko. Glavni trakt v pritličju je v glavnem razdeljen na dva večja prostora; prednji prostor je določen za nakladanje in razkladanje kulis. Kulise lahko pripeljejo naravnost v ta prostor. Ko stojiš pred vhodom v kulisarno, se ti zdi, da imaš pred seboj pročelje cerkve. Drugi večji prostor v pritličju je pa skladišče kulis, razdeljeno med nosilnimi betonskimi stebri s tremi hodniki. Kulise so razvrščene smotrno ter označene po posameznih vrstah, da vedo, kje je treba kaj iskati. Tik pod stropom bodo gasilne naprave, vodovodne cevi in signalne požarne naprave. Če bi temperatura v prostoru narasla do 70 stopinj, bi zvočne in optične signalne naprave začele opozarjati skladiščnika na požar. Pokazale bi tudi, v katerem odelku bi gorelo, da bi čuvaj ali skladiščnik sprožil gasilno napravo samo tam, kjer bi bilo gašenje potrebno. Požar bi se iz prostora ne mogel razširiti, ker so okenski okviri kovinski, šipe pa posebne, utrjene z žično armaturo ter ne morejo razpasti v vročini.

V pritličju pod stranskim traktom je še veliko skladišče gledališkega pohištva, 120 m² površine. V prvem nadstropju glavnega trakta je največji prostor slikarna, s površino 250 m², torej prava dvorana. Med slikarno in skladiščem kulis v pritličju je neposredna zveza, tako da bodo lahko kulise spuščali in dvigali med obema prostoroma s posebno dvižno napravo. Slikarna je tudi precej visoka, kar je potrebno zaradi velikih kulis, zato sega prostor v višino do same strehe, a od strehe bo izoliran s posebnim izolacijskim gradivom domačega izdelka iz stisnjenih lesnih vlaken. S tem gradivom bodo izolirana tudi tla. Sama ta izolacija bo veljala okrog 70.000 din. Prostor mora imeti tako dobro termično izolacijo zaradi večje ekonomičnosti dela v njem in tudi gretje bo zaradi tega pozimi znatno cenejše. Slikarna bo imela grelno napravo v tleh, cevi, po katerih bo krožila topla voda. Ker bo prostor primerno gret, se bo barva hitreje sušila, kar bo delo znatno pospešilo.

Velika je tudi gledališka garderoba, razdeljena z betonskim stropom v dve etaži. Skupna površina garderob meri okrog 250 m². Pa tudi mizarska delavnica ni majhna, površina znaša 80 m². Iz te delavnice vodi cev v kurilnico v klet. Po nji bodo lahko spuščali sproti lesne odpadke, ki so nevaren, vnetljiv material. Tako bo odstranjena nevarnost požara, ker se lesni odpadki ne bodo kupičili v delavnici. To so glavni prostori velike kulisarne, a manjših prostorov je še več. V stranskem traktu je tudi prostorno, dvosobno stanovanje skladiščnika.

V vsej stavbi se kaže smotrna razporeditev prostorov, ekonomičnost in premišljenost. Poslopje je skrito na dvorišču, tako da tudi ne moti v arhitektonskem pogledu okolice, ker je tudi na zunaj po svojem značaju znatno različno od stanovanjskih hiš. Lega je zelo ugodna, ker kulisarna stoji približno na sredi med obema gledališčema. Imeli smo posebno srečo, da je projektant (inž. arh. J. Černivec) rešil železno konstrukcijo bivše jahalnice ob Bleiweisovi cesti; to konstrukcijo so uporabili za streho kulisarne in s tem so se znatno zmanjšali stroški. Z velikostjo strešne konstrukcije je pa bil tudi dan obseg kulisarne, ki popolnoma ustreza. Stroški bodo znašali skupno z gasilnimi in signalnimi napravami okrog 1,300.000 din. Vsi krediti so že odobreni. Delo je financirala banovina, ki ima kompetenco nad gledališčema.

Vsa dela bodo končana približno ob začetku gledališke sezone. V novi sezoni bo delo obema gledališčema že znatno olajšano, kar seveda ne bo ostalo brez blagodejnega vpliva na vse naše kulturno življenje.

# Mož in žena obdolžena požiga

## Svojo zidanico sta baje zažgala, da bi prišla do zavarovalnine

Sv. Križ, 28. julija.

V Moravški gori nad Sv. Križem pri Litiji se začenjajo že prvi dolenjski vinogradi. Naši orožniki so razjasnili požar pri posestniku Obahi. Obaha Jakob je rudar v pokoju, pa se je nastanil v našem okolišu. Z ženo Heleno sta imela v Moravški gori malo zidanico. Ker je bilo poslopje že staro, sta hotela priti do denarja in sta ga zažgala. Tako so ugotovili naši orožniki.

Obahova sta svoje dejanje dobro premislila. Že pod večer sta prišla v zidanico in sta vse, kar je bilo kaj vrednega, odnesla k nekemu prijatelju v sosedne Jelenje. Drugo, težjo robo, kakor pohištvo, drva itd. pa sta znosila mož in žena v sosedni gozd. Čakala sta do polnoči, da so odšli ljudje k počitku. Nato sta podtaknila ogenj in okrog ene zjutraj so v dolini opazili, da gori v hribu zidanica. Preden so prihiteli ljudje na pomoč, je ogenj z Obahove zidanice preskočil še na sosedni dve stavbi in sicer na hram Mihaela Grčarja z Gornjega Jelenja in je poslopje do tal pogorelo. Prav tako je pogorela tudi zidanica Obahovega soseda Omahovca iz Osredkov. Vsa tri poslopja so bila krita s slamo, zato jih je požar tako naglo upepelil.

Orožniki so uvedli takoj preiskavo, pa je spočetka kazalo, da so požar zanetili cigani, ki so se prejšnji dan potikali po svetokrižki okolici. Ko je padel sum na cigane, sta ravno oba Obahova najbolj vztrajno širila govorico, da ni nihče drug zažgal kakor cigani, ki so hoteli po hramih krasti, pa se jim je primerila nesreča. Orožniki so odšli na zasledovanje za sumljivimi cigani, ki pa so medtem že odšli proti Mirni na Dolenjsko. Poizvedbe so ugotovile, da so bili cigani že v prvih večernih urah na Dolenjskem in tako niso mogli zanetiti požara.

Nato je padel sum na oba Obahova. Zidanico sta imela zavarovano za 5000 din in ko so zvedeli, da so rešili sredi noči skoro vse pohištvo in drugo, je kazalo, da sta nalašč zažgala in s tem spravila v nesrečo še druga dva soseda.

Obaha Jakob in žena Helena sta se seveda krčevito branila. Aretirali so ju in sta se pod težo dokazov, ki so jih zbrali orožniki, le vdala. Priznala sta, da sta hotela priti do tisočakov, ki bi jih dobila za zavarovalnino. Moža in ženo, ki sta že precej priletna, saj je upokojeni rudar Obaha bil rojen že leta 1871, so oddali v litijske sodne zapore, kjer so ju ponovno zaslišali. V zagovor sta navedla, da sta zažgala zidanico le zaradi tega, ker se je naselila v nji golazen. Ščurkov da je bilo toliko, da ni pomagalo nobeno zatiranje. Usodnega večera sta prišla v zidanico, da bi s svečo pokončavala ščurke, pri tem pa se jima je primerila nesreča in je ogenj zajel vse poslopje. Ko sta opazila, kako se ogenj naglo širi, sta zbežala, nato pa je ogenj preskočil še na zidanici sosedov Grčarja in Omahovca. Videč koliko je nastalo škode, sta se ustrašila in sta hotela sebe oprati s tem, da sta valila krivdo na cigane, ki so se ponaključju istega dne mudili v soseski.

Državno tožilstvo pa vztraja na tem, da sta zažgala zidanico zgolj iz koristoljubja, da bi prišla do zavarovalnine. Sojena bosta v Ljubljani in sta bila prepeljana v ljubljanske sodne zapore.

# Slovenci v Ameriki

V Buenos Airesu so roparji napadli in ustrelili Vinka Bratino, ki je bil zaposlen kot čuvaj pri neki tvrdki. Odnesli so mu 500 pezov. Bratina je bil star 35 let, doma iz Škrilj pri Vipavi, kjer zapušča očeta in dva brata.

V Cansas City si je končala življenje Josipina Jazbec, stara 28 let, rojena v Ameriki. Skočila je skozi okno 17. nadstropja hotela »Continental«. S sestro je bila že delj časa tam na obisku. Pred leti je živela v Chicagu, kjer jo je doletela huda nesreča. Padla je s postaje nadcestne železnice pod vlak in izgubila je nogo, pa tudi sicer je bila močno poškodovana. Od takrat ni bila nikoli več zdrava.

Težka nesreča je zadela Slovenca Franca Morelo v W[illegible] utonile tri hčerke, 23letna Alojzija, 21letna Ana in 17letna Leonora. V starem čolnu so se odpeljale z 18letno prijateljico Margareto Škerjančevo po reki. Sredi reke se je pa čoln prevrnil in vse štiri so padle v vodo. Škerjančeva je srečno priplavala do brega, Morelove so pa utonile.

V Fair Havenu je podlegel operaciji mož Frančiške Štular. — V Milwaukee je umrl Lovrenc Bratanič, star 57 let, doma iz Ljubnega. — V Fleningu je umrl Jože Zupan, star 58 let, doma iz Lok pri Zagorju. — V Kempi je umrl Anton Mihelič, star 73 let, doma iz Bele Krajine. — V Flemingu je utonila Florence Mojka, stara 23 let, rojena v Ameriki. — V jezeru Shagawa v Minnesoti je padel Janez Lovšin, star 82 let. Potegnili so ga sicer iz vode in odpeljali v bolnico, pa je kmalu umrl. V Dixsonu so našli na železniški progi truplo Janeza Volka. Pokojni je bil star 56 let. V njegovem žepu so našli pismo, ki je iz njega razvidno, da je šel prostovoljno v smrt. — V Chisholmu je umrl Janez Žnidaršič, star 87 let, doma z Vrhnika.

# Iz Celja

—c **Stavkujoči pekovski pomočniki v Celju so sklenili, da bodo nadaljevali stavko vse dotlej, dokler ne bodo uspeli s svojimi upravičenimi zahtevami. Doslej je že 11 pekovskih mojstrov podpisalo izjavo, da pristanejo na zahteve pomočnikov. to je na 5odstotno povišanje mezd, in da so pripravljeni podpisati kolektivno pogodbo v tem smislu. Nekateri pekovski mojstri, ki jih vodi g. Mlaker, pa so sklenili, da ne podpišejo nobene kolektivne pogodbe in da vzamejo v službo samo nekaj stavkujočih pomočnikov in to s starimi mezdami. Ker traja stavka že teden dni, je menda že čas, da ukrenejo pristojni činitelji vse potrebno, da pride končno do sporazuma in zaključka stavke, ki naj prinese pekovskim pomočnikom vsaj skromno izboljšanje njihovega težkega položaja.**

—c **Smrt nacionalnega dijaka. V celjski bolnici je umrl v četrtek po dolgem trpljenju v starosti 19 let osmošolec Rado Lukežič, sin železniškega uradnika g. Fr. Lukežiča iz Celja. Pokojni je študiral nekaj let na celjski gimnaziji, od 6. razreda gimnazije naprej pa je študiral v Ptuju. Bil je odločno nacionalen mladenič in navdušen Sokol. Pogreb bo v soboto ob 17. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin, težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!**

—c **Teniška prvenstvena tekma. V sredo popoldne sta igrala SK Celje in SK Atletik na teniščih SK Celja v mestnem parku izločilno tekmo za državno teniško prvenstvo. Atletiki so zmagali v razmerju 4:1 in to v tekmovanju gospodov. Dame Atletikov so prepustile tekmo damam SK Celja par forfait 5:0. Dame SK Celja bodo nastopile v drugem kolu proti Ptuju.**

—c **Napad in nesreča. V Slivnici pri Celju so v nedeljo neki moški s koli napadli 40letnega hlapca Franca Planka iz Slivnice te ga močno poškodovali po obrazu in levi roki. V torek je padel 29letni sin posestnice Matija Pušnik s Kalobja doma po stopnicah in si zlomil levo roko v zapestju. Poškodovanca se zdravita v celjski bolnici.**

# Nov pravilnik za delavce drž. prometnih ustanov

Ljubljana, 28. julija

Oblastni odbor Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev Ljubljana je razmotril določbe novega pravilnika za delavce državnih prometnih ustanov, ki je bil objavljen v »Službenih novinah kraljevine Jugoslavije« št. 154 od 11. VII. 1939 in ki naj bi stopil v veljavo dne 12. avgusta 1939, ter je ugotovil, da so mnoge določbe novega pravilnika slabše od dosedanjih. Največje hibe novega pravilnika so določbe glede: 1. stalnosti, 2. polne zaposlitve, 3, uvečanih dnevnic in 4. pokojninskega zavarovanja.

Kratka pojasnila: Ad 1. Po dosedanjem pravilniku je imel železniški delavec pravico do stalnosti po 3 letih službe ob izpolnitvi predpisanih pogojev, po novem pravilniku pridobitev stalnosti ni avtomatska, temveč je docela odvisna od volje upravnih organov. Ad. 2. Stalnim delavcem ni zajamčena polna zaposlitev za vse delovni dni, za stalne delavce progovzdrževalne službe so pa nove določbe glede zaposlitve celo slabše od dosedanjih. Ad 3. Določbe glede priznavanja in izplačevanja uvečanih dnevnic se sicer niso poslabšale napram dosedanjim, so pa nepopolne, ker ne določajo podrobno višino istih po draginjskih razmerah, sposobnosti delavca, sistemu dela in vrsti obrti. Tudi ni priznanje uvečanih dnevnic obvezno, temveč v popolni odvisnosti od volje upravnih organov

Ad 4. Nove določbe pokojninskega zavarovanja docela spreminjajo osnove delavskega pokojninskega zavarovanja. Za dosego 100 odstotne pokojnine je za profesionisti in polkvalificirane delavce predpisana 47 letna, za navadne delavce pa celo 57letna članska doba, čeprav prestane stalnemu delavcu služba po določbah istega pravilnika ko dovrši 60. leto starosti. Osnova za odmero pokojnine je za kvalificirane in polkvalificirane delavce povprečen dejanski zaslužek zadnjih 10 let, za fizične delavce pa povprečen zaslužek cele članske dobe. Poleg tega bo morala večina delavcev vplačevati za pokojninsko zavarovanje večje prispevke od dosedanjih in povrh še razliko za vso službeno dobo nazaj.

To so najobčutljivejše trdote novega pravilnika. Po naših ugotovitvah obstoji bojazen, da se stanje železniškega delavca z novim pravilnikom ne bo zboljšalo, ker prinaša nov pravilnik več trdot kot pa zboljšanj. Naša organizacija se je vec let borila za zboljšanje doslej veljavnega pravilnika. Izdelala je podrobne predloge in jih predložila merodajnim oblastem. Ugotavljamo, da naši predlogi v novem pravilniku niso upoštevani! Izjavljamo, da z novim pravilnikom nismo zadovoljni in bomo ukrenili ustrezne korake.

Oblastni odbor UJNŽB Ljubljana.

# Objave VIII. Mariborskega tedna

Maribor, 28. julija

**Nad 200 kmetov in kmetic iz Bele Krajine, Slovenskih goric, Ptujskega polja in Prekmurja v originalnih narodnih nošah in z originalnimi godbami bo nastopilo pod vodstvom znanega strokovnjaka F. Marolta na največji prireditvi letošnjega VIII. Mariborskega tedna, na velikem festivalu slovenskih narodnih običajev dne 5 in 6. avgusta. Prikazali bodo večinoma že pozabljene slovenske narodne plese, obrede, igrokaze itd. Prireditev vzbuja povsod tako veliko zanimanje, da se napovedujejo celo že posebni vlaki. Voznina bo na vseh železnicah polovična.**

**Razstave VIII. Mariborskega tedna** od 5. do 13. avgusta bodo pokazale vse najvažnejše industrijske panoge slovenskega Podravja, izdelke vseh vrst obrtnikov in vajencev, pridelke vinogradov, 20 let slovenskega gledališča v Mariboru, narodnoobrambno delo na severovzhodu, tujski promet, gostinstvo, skavtizem, sport, vezenine, male živali, trgovsko blago itd. Od 1. do 17. avgusta polovična voznina po železnicah.

**Zabavne prireditve VIII. Mariborskega tedna** od 5. do 13. avgusta bodo presegale vse dosedanje. Poskrbljeno je stalno za koncerte, vesele gledališke in kabaretne nastope, sportne prireditve in tekme, atrakcije vseh vrst in zabave na velikem, povečanem vesoličnem prostoru VIII. Mariborski teden bo nudil zabavo starim in mladim, tujcem in domačinom, ženskam in moškim od jutra do večera.

**Za bivanje obiskovalcev VIII. Mariborskega tedna** od 5. do 13. avgusta v Mariboru je poskrbljeno vsestransko v hotelih, javnih prenočiščih in zasebnih stanovanjih. Vsak obiskovalec bo našel sobo ali posteljo po svoji želji in po najsolidnejših cenah. Prav tako je poskrbljeno za najboljšo hrano in pijačo. Nudila se bo najboljša prilika za kopanje na Mariborskem otoku in izlete po železnicah pa bo od 1. do 17. avgusta polovična voznina.

# SOKOL

## Nastop domžalskega Sokola

Opozorili smo že sokolsko in nacionalno javnost kamniškega okraja ter Ljubljane, naj se v nedeljo 30. t. m. udeleži nastopa domžalskega Sokola. Sokolsko društvo v Domžalah je eno najstarejših društev in bo proslavljalo drugo leto 35letnico obstoja ter obenem izvršilo delo, ki si ga je društvo začrtalo v Petrovi petletki. Na ta svoj jubilej se že sedaj pripravlja z vso skrbnostjo in sokolsko delavnostjo, kar bo pokazal tudi letošnji letni nastop. Zato upamo, da boste bratje in sestre pohiteli med nas in nas podkrepili v našem delu.

Za sokolski dan v Domžalah je bil določen naslednji program: ob 14.10 sprejem gostov na kolodvoru ter godbe 40. pp. iz Ljubljane, ki bo sodelovala na naši prireditvi. Ob 14.30 zbor vseh pripadnikov sokolstva pred Sokolskim domom, nato pozdrav brata staroste ter ostalih zastopnikov. Ob 15. krene povorka skozi trg Domžale. Potem bo poklonitev spominu blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja pred njegovim spomenikom. Ob 15.30 se prične telovadni nastop na letnem telovadišču poleg doma. Po nastopu pa bo narodna zabava.

Bratje in sestre! V nedeljo zbor v Domžalah. Zdravo! p

## V nedeljo sokolski nastop v Šmartnem

Šmartno, 28. julija

**Sokolsko društvo Šmartno pri Litiji priredi javni letni nastop v nedeljo 30. t. m. Prireditev bo samo popoldanska. Pri popoldanskem vlaku bo na litijski postaji sprejem gostov iz dolnjega Zasavja. Potem se bo formirala pred postajo povorka z godbo na čelu in krene skozi Litijo v Šmartno.**

**Po prihodu na telovadišče na Uštju se bodo začele skušnje za proste vaje. Ob 15. krene povorka s telovadišča skozi vas, ko se vrnejo na telovadišče, se pa prične javni nastop. Sodelovali bodo vsi domači oddelki, pomagali pa bodo tudi bratje in sestre drugih zasavskih edinic. Za nameček pa bo nastop vzorne vrste ljubljanskega Sokola, ki si je te dni priborila že petič najvišje sokolsko odlikovanje, meč kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Za nastop najboljših jugoslovanskih sokolskih telovadcev vlada pri nas izredno zanimanje.**

**Opozarjamo na nedeljsko prireditev vse prijatelje šmarske doline in našega Sokola. Naša edinica deluje kot samostojno društvo šele 5 let. Letos obhajamo skromen jubilej petletnice samostojnega dela za vzvišene Tyrševe ideje. Poprej pa je bila šmarska dolina sestavni del litijskega Sokola. Skupno z Litijani smo že pred 30 leti ustanovili enotno Sokolsko društvo Litija-Šmartno. Naše mlado društvo se krepko razvija. V petih letih, odkar smo se zbrali v samostojnem društvu, smo kupili obširno stavbišče na najlepšem prostoru v Šmartnem, na Uštju, ob vhodu v vas z litijske strani. Del zemljišča smo preuredili v lepo letno telovadišče, kjer prirejamo vsakoletne javne nastope. Zbranega imamo že tudi precej stavbnega materijala. Zgraditi nameravamo lastno stavbo, kadar nam bodo to dopuščala zbrana denarna sredstva.**

Vabimo na naš nedeljski nastop vso sokolsko družino in kličemo na svidenje na našem javnem nastopu. Zdravo!

★

— **Sokolska četa Laverca priredi 6. avgusta** javen telovadni nastop na svojem letnem telovadišču v Laverci. Z vso resnostjo in vnemo se pripravlja vse članstvo za svoj sokolski praznik. Pokazati hoče sadove svojega vztrajnega celoletnega dela. Že večkrat smo pokazali delavnost naše čete, vsi naši nastopi so bili na višku. Tudi letos smo se nad vse pripravili. Vabimo vse prijatelje slovanske Tyrševe ideje na prireditev, ki se bo pričela točno ob pol 4. popoldne, sodelovala bo vojaška godba. Po nastopu bo narodna veselica v parku br. I. Ogrina. Zdravo!

# Iz Kranja

— **Dela pri razširitvi** savskega mostu napredujejo sicer v pospešenem tempu, toda avtomobilisti in vozniki čakajo vsak dan nestrpneje na vsaj delno dovršitev leve strani mostu, ker je promet pri sedanjem stanju stvari zelo otežkočen in resno ograža življenje pasantov ter povzroča velike zamude vozil. Promet preko mostu se more namreč vršiti istočasno samo v eni smeri, tako da morajo na nasprotni strani vozila počakati toliko časa, da se most izprazni, na kar se obrne promet zopet v drugo smer. Vse to pa povzroča ogromno izgubo dragocenega časa, kljub temu, da je res, da predstavlja ta način reguliranja prometa zaenkrat edino le možna rešitev vprašanja. Upamo, da bo podjetje pohitelo, kar je pač mogoče in tako čim prej odpravilo to nestrpno čakanje.


# Prekrasni dobitki

## Obrtniške tombole

ki bo dne 6. avgusta

v Kranju

so razstavljeni od 29. t. m. dalje v gimn. telovadnici.

Oglejte si razstavo v lastnem interesu!


— **Te nedelje pojdemo Kranjci**, pa tudi okoličani v prijazno Stražišče, kjer priredi tamkajšnji Sokol ob štirih popoldne na igrišču SK Savice javen telovadni nastop, pri katerem sodeluje godba 1. planinskega pešpolka. Po telovadbi se vrši narodna zabava v Sokolskem domu.

— **Stara Babičeva hiša v podnožju Jelenovega klanca že pada pod udarci krampov in bo tako morala narediti prostor** novi moderni cesti. Pri teh regulacijskih delih je že danes zaposleno precejšnje število delavcev, ko bodo pa pripravljalna dela končana in bo dirigiran promet v druge smeri, bo postalo tod še živahnejše, tako da upamo, da bomo tekom prihodnje pomladi tudi te nevšečnosti preboleli.

# Beležnica

**KOLEDAR**

**Danes:** Petek, 28. julija katoličani: Inocencij, Viktor

**DANAŠNJE PRIREDITVE**

**Kino Matica:** Tarzan
**Kino Union:** Zaprto
**Kino Sloga:** Vizija Orijenta
**Kino Šiška:** Zaprto
**Kino Moste:** Pater Vojteh

**DEŽURNE LEKARNE**

**Danes:** Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta.

# Izpod sita

*Javno kopališče je po našem skromnem mnenju javna naprava. To je treba pribiti, da bomo lažje in izdatneje pribili nekaj drugega. Ob lepem vremenu, ko pripeka solnce, v kopališču Ilirije kar mrgoli kopalcev. Med njimi je seveda tudi mnogo poslovnih ljudi. V kopališču je telefon — zakaj in čemu, ne vemo. Menda zato, da se fant iz kopališča pol ure dogovarja z dekletom v mestu glede sestanka. Nihče ne nasprotuje takim pomenkom po telefonu, saj so tudi potrebni in koristni. Je pa tu nekaj drugega, kar ni v redu.*

*Oni dan je telefoniral nekdo iz urada v kopališče Ilirije in prosil, naj bi poklicali k telefonu nekega splošno znanega gospoda. Šlo je za nujno zadevo. Pa se je začul po telefonu ženski glas:*

*— Pri nas ni navada, da bi klicali kopalce k telefonu. Boste morali že sami priti k njemu.*

*— Ne morem, ker sem v uradu.*

*— Mi je pa prav žal!*

*In ženska v kopališču — menda je bila natakarica — je slušalko odložila.*

*Dovolili bi si skromno pripomniti, da bi v takih primerih že morali napraviti v kopališču izjemo. Uprava naj pouči natakarico, da je vljudnost lepa čednost in da lepa beseda tudi lepo mesto najde!*

# Bradeška še vedno iščejo

Ljubljana, 27. julija

Pobegli kaznenec Jože Bradeško že nad dve leti dela preglavice varnostnim oblastvom, kajti toliko časa je že minilo, odkar je pobegnil. Pobegnil je v kaznenski obleki, ki jo je pa že v bližini Ljubljane zamenjal za drugo. Blizu Dobrove je ponoči vdrl v neko hišo, kjer je našel kar dve obleki. Kaznensko obleko je pustil tam in si prilastil tudi nekaj denarja, nato pa je odšel v Polhovgrajske hribe, kjer se dobro spozna in odkoder je tudi doma. O njegovem pobegu obveščeni orožniki so ga jeli takoj zasledovati, vendar brezuspešno. Bradeško je že v kratkem času izvršil veliko drznih vlomov. S hribov je zahajal tudi v dolino, kjer je vlamljal pri bogatejših kmetih. Pojavil se je zdaj v Poljanski dolini, zdaj zopet v vaseh okrog Polhovega gradca ali kje v bližini Rovt in Logatca. Orožniki iz Poljan, Polhovega gradca, Logatca in Horjula so mu bili stalno za petami, a se jim je razbojnik, ki si je preskrbel tudi orožje, zmerom tako spretno umikal, da ga niso mogli aretirati.

Te dni so orožniki ponovno napeli vse sile, da ga zajamejo. Bradeško ima seveda pomagače in so orožniki napravili pri posestnikih v Črnem vrhu nad Polhovem gradcem, kjer se je Bradeško najraje skrival hišno preiskavo. Pri posestniku Juriju so orožniki preiskali vse prostore, pa je Bradeško tudi to pot pravočasno pobegnil. Jurij je povedal, da je bil Bradeško pri njem nekaj dni popreje, obiskal pa je tudi soseda Osredkarja, ki je njegov sorodnik. Juriju je dal Bradeško 120 din ter mu naročil, naj kupi zanj v Polhovem gradcu hlače. Jurijev sin Polde pa je moral po Bradeškovem naročilu v dolino po žganje in cigarete. Ko je Bradeško odšel od Jurija je vsem zagrozil, da bo vsakogar, ki bi ga prijavil orožnikom brez usmiljenja ubil. Orožniki so zvedeli, da je Bradeško po vrsti obiskaval vse posestnika na Črnem vrhu, kjer so hiše zelo raztresene po številnih gričih.

Gori so povečini samotne kmetije, zelo oddaljene druga od druge. Zato je imel Bradeško povsod najpripravnejše skrivališče. Bradeško tudi rad spreminja svojo zunanjost, zato mu je tem težje priti na sled. Orožniki poročajo, da se je Bradeško te dni pojavil spet v Planini pri Sv. Joštu za Polhovem gradcem. Na sebi je imel novo obleko zelene barve, na glavi pa športni klobuk s petelinovim peresom. Nedavno se je razbojnik pojavil tudi v gostilni pri Sv. Joštu, kjer je izpil šilce žganja, nato pa spet izginil v gozdovih. Orožniki bodo v kratkem priredili sistematičen lov za drznim razbojnikom, zato je verjetno, da bo slednjič le prišel v roke pravice, čeprav ljudje v polhovgrajskih hribih trdijo, da mu orožniki ne bodo nikdar kos.

# Z Jesenic

— **Običajna slovenska služba božja** bo v nedeljo 30. julija, ob 10. uri v »Delavskem domu« na Savi, h kateri se vljudno vabijo vsi verniki starokatoliške cerkve in prijatelji slovenskega bogoslužja.

# Iz Maribora

— **Osebna vest.** V Maribor je prispel v študijske svrhe univ. prof. dr. Fr. Ilešič iz Zagreba.

— **Pričetek del za Mariborski teden.** Na običajnih prostorih Mariborskega tedna so že pričeli s pripravljalnimi deli za letošnji VIII. Mariborski teden, za katerega se opaža iz leta v leto vse večje zanimanje.

— **Mrtvaški zvon.** V splošni bolnici je umrla gospa Amalija Kocmur, hišna posestnica in vdova po poštnem uradniku, stara 63 let. — Istotam je preminila gospa Katarina Pečečnik, soproga upokojenega narednika vodnika, stara 38 let. Žalujočim svojcem naše globoko sožalje!

— **Mariborski delovni trg. Tukajšnja Borza dela potrebuje za takojšnjo zaposlitev 4 soboslikarje, 2 konjarja, več tkalk in služkinj, 1 natakarja, 1 mizarskega pomočnika ter 1 žagarja.**

# DNEVNE VESTI

— **Četrtinska voznina za narodni festival v Mariboru.** Prometno ministrstvo je dovolilo četrtinsko voznino na državnih železnicah udeležencem narodnega festivala, ki bo 5. in 6. avgusta v Mariboru. Vozna olajšava velja za proge na ozemlju direkcije državnih železnic v Ljubljani, in sicer za odhod od 4 do 6., za povratek pa od 5. do 7. avgusta.

— **Avtomobilska cesta Beograd—Jadransko morje.** Komisija ministrstva javnih del, ki je trasirala novo avtomobilsko cesto od Beograda do Jadranskega morja, je določila definitivno traso od vasi Vidriča preko vasi Sokolca, Romanije, Sarajeva, pod Ivanjplanino do meje drinske banovine. Nova avtomobilska cesta bo nadaljevala odobreno varianto od Sarajeva do Kozje Čuprije in dalje ob klancu Miljacke v velikem vzponu do izliva Mokranjske in Miljacke do vrha Bele stene na koto 1280. Cesta bo dolga 302 km in stroški bodo znašali 67,200.000 din, Najbrž bo imel Beograd prej avtomobilsko cesto do Jadranskega morja kakor Ljubljana do Sušaka.

— **V Novem Sadu bo zgrajena ladjedelnica?** Baje se vodijo pogajanja med zastopniki novosadske občine in škodovimi zavodi glede zgraditve velike ladjedelnice v Novem Sadu. V nji naj bi se gradile ladje vseh vrst. Zaposlenih bi bilo okrog 1000 delavcev. Sporazum še ni bil dosežen, pač pa bo v kratkem to vprašanje definitivno rešeno. Ladjedelnico bi zgradili ob Dunavu.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, precej stalno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Beogradu, Sarajevu, Splitu in Kumboru 27, v Dubrovniku 26, v Ljubljani in na Rabu 25, v Mariboru in na Visu 25 in v Zagrebu 22. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763.7, temperatura je znašala 11 stopinj.

— **Plezalni tečaj** priredi ministrstvo za telesno vzgojo naroda v Kamniških planinah v času od 25. avgusta do 4. septembra, in to predvidoma v Češki koči na Ravneh pod Grintovcem. Stroške za navedeni tečaj nosi ministrstvo. Planinci, člani SPD, ki se zanimajo za ta tečaj, morajo svoje pismene prijave, kolekovane z državnim kolkom, predložiti Glavnemu odboru SPD v Ljubljani potom podružnic SPD, pri katerih so včlanjeni, najkasneje do 5. avgusta t. l. Vsaki prošnji za sprejem v tečaj, o čemer odloča dokončno ministrstvo za telesno vzgojo naroda, morajo biti priložene sledeče listine: domovinski list, nravstveno izpričevalo, krstni list in potrdilo podružnice SPD, da je prosilec član SPD, da je izvežban plezalec in da razpolaga sam s popolno opremo. Ministrstvo za telesno vzgojo naroda nudi planincem plezalcem, da se v navedenem tečaju izpopolnijo v plezalni tehniki in v reševanju za primer nesreče v planinah. Podrobne informacije dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4-I. in pri vseh podružnicah SPD.

— **Dobrodelna tombola v Topolšici.** V nedeljo 13. avgusta ob 14. priredi Udruženje za podpiranje siromašnih pacientov v državnem zdravilišču Topolščica tombolo, združeno z vrtno veselico na senčnatem travniku drž. zdravilišča Topolšica. Čisti dobiček te prireditve je namenjen za podporo siromašnim pacientom. Vsi dobitki so vredni din 11.000.—. Dalje je več lepih predmetov. Tablica stane samo 2 din. Po tomboli vrtna veselica. Igra godba na pihala »Zarja« iz Šoštanja. Razna razvedrila. Streljanje na dobitke in plesišče. Na razpolago so dobra vina, pivo in druge pijače. Prvovrstna kuhinja. V primeru slabega vremena se preloži tombola na nedeljo 13. avgusta.

— **Sin ubil očeta zaradi žene.** V Mali Švarči blizu Karlovca je prišlo včeraj do krvavega obračunavanja med Jurom in Mijom Hudorovićem. Juro Hudorović je živel v skupnem gospodinjstvu s vojim sinom in snaho Jelo. Toda prepiri so bili v hiši zelo pogosti, zlasti kadar je šlo za deliteV denarja, ki so ga dobili za prodano živino. Tako je bilo tudi včeraj, ko so prodali dve kravi. Sprli so se in med prepirom je baje oče udaril svojo snaho. Tedaj je pa pograbil sin kladivo in udaril očeta tako močno po glavi, da se je zgrudil. Potem mu je pa še zasadil nož v srce, da je bil takoj mrtev.

— **Umor ali samomor?** Pri vasi Savska ves blizu Čakovca je našel v sredo kmet Luka Lehkec v koruzi že razpadajoče moško truplo z veliko rano na vratu. Komisija je ugotovila, da gre za nasilno smrt. Vprašanje je samo, ali gre za samomor ali za umor. V mrtvecu so spoznali 28letnega delavca Mija Balića iz Nedeljišča pri Čakovcu, ki je izginil že pred osmimi dnevi.

— **Na verandi ustreljen.** V sredo zvečer je bil ustreljen v Kosovski Mitrovici trgovec Ibrahim Bejtnalović. Sedel je na verandi pri svečeniku Simi Divljeviću. Ko je odšel z verande v sosedno sobo, je počila v bližnji koruzi puška in Bejtanović se je mrtev zgrudil. Oblasti so takoj uvedle preiskavo.

— **Pred zdravnikom se je zgrudil mrtev.** V sredo zjutraj je začutil brusač Stjepan Molnar v Subotici bolečine v prsih. Odšel je k zdravniku dr. Hesu, ki ga je takoj pregledal. Med pregledom se je pa Molnar naenkrat zgrudil in izdihnil. Zadela ga je srčna kap.

— **Oče ustrelil sina.** V Dol. Bukovici na Hrvatskem se je odigrala 3. maja težka tragedija. Pero Radulović je ustrelil svojega sina Nikolo. Streljal je šestkrat nanj, potem je pa še udrihal po njem s sekiro. Oče in sin sta se neprestano prepirala in pravdala. Usodnega dne je prišel sin k očetu. Oče se je bal, da bi ga sin ubil, pa je jel streljati nanj in ga je ranil. Sin je zbežal na dvorišče, oče je pa skočil za njim in še petkrat ustrelil nanj. Ko se je sin zgrudil, je pograbil starec sekiro in ga z njo večkrat udaril, da je obležal mrtev. Včeraj se je moral Radulović zagovarjati pred sodiščem. Obravnava je bila pa preložena, ker mora sodišče zaslišati še orožnike.

— **Zaradi slame ubil soseda.** V sredo popoldne je Vlado Ivanović iz Ljubije pri Prijedoru s kolom ubil svojega sorodnika in soseda Joso Ivanovića. Do uboja je prišlo zato, ker je Vladina žena odnesla s sosedove njive nekaj slame. Joso je to očital Vladi in tako sta se sprla. V sredo popoldne je Vlado počakal Joso na poti in ga udaril s kolom po glavi, da se je zgrudil. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je pa kmalu umrl.

— **Proti sončarici uporabljajte Tschamba Fii. Kr. dvorni dobavitelj Drogerija Gregorič, Ljubljana, Frešernova 5.**

## Iz Ljubljane

—lj **Meč kralja Aleksandra** razstavljen v izložbi Tiskovne zadruge. Kakor znano je pri sokolskih tekmah za meč kralja Aleksandra, krasno prehodno darilo, zopet zmagal Ljubljanski Sokol. Tako si je naše matično sokolsko društvo priborilo meč kralja Aleksandra že petič. Prvo tekmovanje je bilo l. 1925 v Beogradu: drugo je bilo zopet v Beogradu, in sicer l. 1930 in Ljubljanski Sokol je tedaj gladko zmagal med drugimi tekmovalnimi vrstami; tretje tekmovanje je bilo l. 1933 in četrto predlanskim. Pri teh dveh tekmovanjih si je Ljubljanski Sokol izvojeval ne le prvo, temveč tudi drugo mesto. Letošnje tekmovanje je bilo 22. t. m. v Zagrebu. Borba je bila ostra, kajti kvaliteta telovadbe posameznih društev se je zadnja leta zelo dvignila, kljub temu je Ljubljanski Sokol dosegel prvo in peto mesto. Tako bo na mečevem rezilu gravirano že petič, da si je Ljubljanski Sokol priboril krasno kraljevo darilo. Meč zbuja med občinstvom mnogo občudovanja, saj je krasno delo. V državu so vdelani dragi kamni in vgravirano, da je meč darilo kralja Aleksandra izza l. 1925.

— **Nov grob.** Danes je umrl v Ljubljani splošno znani stavbenik g. Dragotin Martelanc. Pogreb bo jutri ob 16.30 iz mrtvašnice splošne bolnice. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

—lj **Vlom v gostilno.** Gostilniške prostore Marije Strnadove v Podutiški ulici 33 so obiskali oni dan žejni in lačni tatovi. Izpili so več litrov vina, privoščili so si šunke in klobas, povrh pa so se založili še s cigaretami, ki so jih našli v miznici. Prisvojili so si tudi nekaj steklenic in prtov, ki so jih pobrali z miz. Oškodovanka je vlom prijavila takoj naslednje jutro, a tatov še niso mogli izslediti.

—lj **Okraden v cerkvi.** V stolnici je neznan žepar okradel Ivana Okorna iz Ljubljane. V cerkvi je bila precejšnja gneča in je Okorn šele, ko je bil že zunaj opazil, da mu je zmanjkala denarnica s 300 din. Kakor je navedel oškodovanec, bi prišel kot tat v poštev mlajši moški zagorelega obraza, oblečen v športno obleko, ki je stal v gneči tik za njim.

— **Trije ponesrečenci.** Na delavca Jožeta Borjo se je na Šmartinski cesti podrl kup železja. Pri tem je Borja dobil hujše poškodbe po životu. Prevžitkarico Julijano Čelešnikovo, ki je prišla iz Gor. Hotiča na kongres v Ljubljano je na Miklošičevi cesti podrl neki kolesar. Pri padcu se je Čelešnikova poškodovala na glavi in je dobila tudi notranje poškodbe. V delavnici v Komenskega ulici je padel delavcu Ivanu Kavčiču na nogo kos železa in mu jo zmečkal.

—lj **Ribji trg** je bil danes zelo slabo založen z morskimi ribami, pa tudi rečnih rib ni bilo mnogo. Na morju je bil te dni slab ribolov zaradi burje in svetlih noči. Prav zdaj, ko je precej ljudi v Ljubljani, bi po gostilnah konzumirali več rib, zato so prodajalci prizadeti, ker je malo blaga. Med morskimi ribami so bile naprodaj v nekoliko večjih količinah samo sardelice in sardoni po 16 din kg (torej znatno dražje kakor sicer) in nekaj kilogramov je bilo plavic in skuš. Med rečnimi ribami so bile naprodaj po večini samo ščuke in postrvi.

—lj **Samarijane in samarijanke vabimo na važen sestanek, ki se bo vršil v petek dne 28. VIII. ob 19. na liceju. Načelstvo.**

—lj **Obvestilo. V soboto, nedeljo zvečer** in opoldne na lepem zračnem vrtu gostilne pri Tičku na Gričku na razpolago razna domači pehtranovi štruklji. Dobra vina in sveže pivo. 378—n

u— **Zastopstvo Legije koroških borcev iz Ljubljane** se odpelje na proslavo 20letnice bojev na Ljubno pri Gornjem gradu v nedeljo 30. t. m. s posebnim avtobusom, ki bo odpeljal izpred Tavčarjeve ulice (trgovina Prelog) točno ob 6. zjutraj. Na razpolago je še nekaj mest. Prijave za vožnjo (cena din 25) sprejema pisarna Legije na Cankarjevem nabrežju številka 7 samo še danes, to je v petek in sicer do 18. ure.

—lj **Pridnim učencem ljubljanskih šol** je mestna občina ljubljanska ob zaključku šolskega leta poklonila v priznanje pridnosti lepo število knjig. 17 najboljših srednješolcev je dobilo v dar v platnu vezan IV. letnik »Kronike«, najbolj pridni dijaki meščanskih in sorodnih šol so dobili 15 izvodov v platno vezanega Fr. Finžgarjevega romana »Pod svobodnim soncem«, a 52 učencev osnovnih šol je bilo obdarovanih s knjigami iz zbirke Erjavec-Flere. Vsi tako odlikovani učenci ljubljanskih šol so pa poleg knjig dobili tudi mapo s 17 slikami, kakršne so priložene »Kroniki« prejšnjih letnikov. V vsaki knjigi je nalepljen poseben list z napisom, da mestna občina ljubljanska knjigo poklanja temu in temu učencu v priznanje pridnosti ter z lastnoročnim podpisom župana dr. Jura Adlešiča in datumom. Glavno na tem listu je pa z rdečo barvo tiskan velik ljubljanski grb, ki ne stoji na samo z zeleno travo poraslih treh gričih, temveč je trata vsa v cvetju mladosti — zakaj mladina je temelj bodočnosti Ljubljane. Spominski list je odlično delo mestnega arhitekta ing. Borisa Kobeta.

—lj **Starši.** Dekliška kolonija Kola jugoslovenskih sester se vrne z letovanja v Kraljevici 30. t. m. ob 13. Pridite na kolodvor. Deška kolonija odide v Kraljevico 2. avgusta ob 18.27. Starši, pripeljite otroke pravočasno na glavni kolodvor!

—lj **Za mestne reveže** je podarila tvrdka Al. Kovačič na Miklošičevi cesti 8 kg brusnične marmelade, tvrdka I. Pielick v Lingarjevi ulici pa 91 kg stročjega fižola za priboljšek v kuhinji stare cukrarne. Mestno poglavarstvo izreka darovalcem najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

***Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?***


DANES PREMIERA ljubavne drame z Daljnega vzhoda

**VIZIJA ORIJENTA**

Charles Vanel, Jules Berry in eksotična lepotica Ramathe. Kino Sloga, tel. 27-30.


# SPORT

## Troboj Jugoslavija-Nemčija-Rumunija

V okviru sportnega tedna ob Vrbskem jezeru bo jutri in pojutrišnjem v Celovcu atletski troboj med Jugoslavijo, Nemčijo in Rumunijo. Jugoslovensko moštvo bo že danes z avtobusom odpotovalo iz Ljubljane in bo nastopilo v naslednji postavi: **100 in 200 m:** Stefanović, Radonjić Kling, **400 metrov:** Pleteršek, Despot, Marković (tudi v **stafeti 4×400 m**), **800 m:** Goršek, Nabernik, Srakar, **1500 m:** Goršek, Košir, Srakar, **5000 m:** Kotnik, Hornik, **110 m zapreke:** Ehrlich, Jurković, **krogla:** Kovačević, Vučević, **disk:** Čurčić, Vučević, **kopje:** Markušić, Smejda, Jandrlić, **kladivo:** mž. Stepišnik, Goić, **skok v višino:** Martini,, Mikić, Bratovš, **skok v daljavo:** Lenert, Lazarević, **skok ob palici:** Lenert, Ivanuš, Smerdel, **troskok:** Mikić, Vučević. Sprinterska stafeta bo sestavljena na licu mesta.

Rumunsko moštvo ni znano, pač pa bodo Nemčijo zastopali naslednji atleti: **100 in 200 m:** Struckl (Dunaj), Miller (Kiel), **400 m:** Krister (Dunaj), Rose (Vratislava), **800 m:** Lorenz (Augsburg), Ritter (Monakovo), **1500 m:** Kreiner (Celovec), Radler (Freiburg), **5000 m:** Eberlein in Eder (oba Monakovo), **110 m zapreke:** Leitner, Langmayer (oba Dunaj), **skok v daljavo:** Doujak (Celovec), Gramp (Monakovo), **skok ob palici:** Prokesh (Dunaj), Eding (Monakovo), **skok v višino:** Flachberger (Salzburg), Blaschke (Dunaj), **troskok:** Doujak (Celovec), Zensch (Dunaj), **disk:** Tunner (Gradec), Fissl Salzbrug), **kladivo:** Mayr (Monakovo), Bayer (Hamburg), **krogla:** Coufal (Dunaj), Müler (Kiel).

## Evropski finale za Davisov pokal

Včeraj je bilo v Zagrebu žrebanje parov, ki bodo nastopili v evropskem finalu tekmovanja za Davisov pokal med Jugoslavijo in Nemčijo. Izredno je presenetilo, ko je vodja nemškega moštva izjavil, da bosta Nemčijo v singlu zastopala Henkel in Göpfert, ker se je splošno pričakovalo, da bo namestu slednjega igral Menzel. Nemški kapetan je izjavil, da se je Menzel poškodoval na roki in da bo zaradi tega nastopil samo v doblu. Naša dvojica v singlu bosta Punčec in Mitić, v doublu pa Punčec in Kukuljević, vendar bodo morda slednjo dvojico še tik pred tekmo spremenili.

Žreb je določil naslednji vrstni red (v petek in nedeljo se tekmovanje začne ob 14.30, v soboto pa ob 15.): petek: **Göpfert : Punčec, Henkel : Mitić,** sobota: **Henkel — Menzel : Punčec — Kukuljević** in nato še ekshibicijska igra Metaxa : Pallada, nedelja: **Göpfert : Mitić, Henkel : Punčec.** Tekme bodo vse tri dni zaključili ob 17.15 in če dotlej ne bodo končane, se bodo nadaljevale naslednji dan.


Ob 16 in 21. uri

**TARZAN**

Olimpijski prvak Herman Brix

KINO MATICA — TEL. 21-24


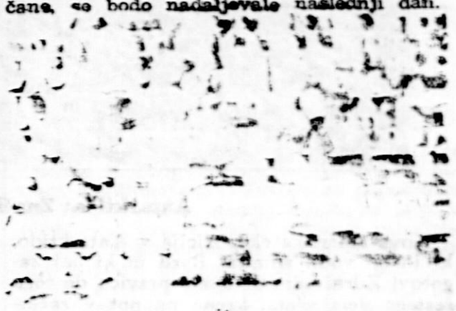

★

— **Inozemskih letoviščarjev pri nas ved, no več.** Statistični podatki kažejo, da število inozemskih letoviščarjev v naši državi od leta do leta narašča. Leta 1933 je bilo pri nas inozemskih letoviščarjev 216.654, naslednjega leta 234.959, leta 1937 273.897, lani pa 287.391. Največ inozemskih letoviščarjev prihaja v savsko in dravsko banovino, najmanj pa v vrbasko. Naša turistična bilanca je visoko aktivna, ker je število inozemskih letoviščarjev pri nas mnogo večje nego naših, ki hodijo na počitnice v inozemstvo. V zadnjih šestih letih je posetilo našo državo 1,512.705 inozemskih letoviščarjev, naših je pa šlo v inozemstvo 533.724.

— **Francoski in slovaški študentje v Dubrovniku.** V sredo sta prispeli v Dubrovnik dve ekskurziji študentov, in sicer 30 geologov iz Francije pod vodstvom profesorja Jabonsa in 32 študentov iz Slovaške.

# Bivši Francov legionar Unučič pred sodiščem

## Obsojen je bil zaradi tatvin na 5 let robije

Novo mesto, 27. julija

O zgovornem bivšem legionarju Ivanu Unučiču se je že mnogo razpravljalo v tisku, posebno pa še lanske jeseni in letos, ko je fant zašel na kriva pota — po povratku oz. begu iz Španije. Unučič je kot 23letni mladenič odšel iz domače vasice Velike Poljane pri Škocijanu v svet, kot pravi za kruhom, bolje rečeno, za pustolovščinami. Prepotoval je tako Italijo, Francijo in druge dežele, dokler ni leta 1930 vstopil v francosko tujsko legijo. Bil je v Maroku, kjer se je udeleževal tudi kazenskih ekspedicij proti upornim plemenom. Brihtna glava kot je, se je kmalu naučil jezika domačinov — arabščine. Nemirna žilica pa fantu tudi v legiji ni dala miru. Ko je od Arabcev zvedel, da zelo cenijo francoske puške in da jih radi kupujejo, se je takoj lotil dobičkanosne, a zelo riskirane trgovine, pri kateri je malo manjkalo, da ni prišel ob življenje. Puške je pričel dobavljati Arabcem kakor bi sam posedoval tovarno zanje. Kradel jih je iz legionarskega skladišča in jih potem skrivoma prodajal potom svojih zaveznikov domačinom za drag denar. Franki v zlatu so spričo donosne trgovine Unučiču kar deževali.

Ker je imel fant denarja na pretek, si je marsikaj tudi lahko privoščil, česar si njegovi siromašni tovariši niso mogli.

Ko je vojaška oblast prišla drznim tatvinam na sled, ni Unučiču kazalo nič drugega, nego da je mislil na pravočasen beg. Drznemu Unučiču in še nekaterim njegovim pajdašem se je beg posrečil še pravočasno s podminiranih tal v Alžir. Tu si je fant kupil vozni listek in se odpeljal z nekim italijanskim parnikom na Kitajsko v Šanghai. Odgonskim potom so ga tamošnje oblasti spravile v Jaffo, Angleži pa kot nadležnega tujca na Portugalsko, odkoder je bil zopet izgnan in sicer v Španijo. Za 11 pezet na dan je vstopil v špansko legijo. Leta 1932 je bil poslan v španski Maroko, odkoder se je l. 1936 2. julija vrnil z legijo v Španijo, kjer se je moral boriti na strani generala Franca. Na fronti je izvedel, da mu je ubita v državljanski vojni družina — žena Garcio Martinez Bario, s katero se je poročil leta 1932 in imel z njo hčerki Carmelo in Antonijo. Ker ni vedel, nad kom bi se maščeval, je pobegnil od svoje čete preko Barcelone v Marseille, kjer se je vkrcal na ladjo in se pripeljal v Split in nato prišel srečno v domači kraj. Zaradi neodslužene kadrovske službe so ga prijeli orožniki in ga odvedli k njegovi komandi. Po odsluženem roku pa je fant zašel znova na kriva pota.

Državno tožilstvo mu je naprtilo to pot celo rešto grehov, katere je fant napravil v družbi svoje ljubice 24letne Šekoranje Marije iz Brezja obč. Pišece, 28letnega Valentina Grilca iz Senovega in 22letnega Vladimirja Trohe iz Prezida srez Čabar, doma na Dolenjskem in okrog Brežic. V tej družbi je Unučič ukradel razne predmete v Drnovem in to: Alojziji, Tereziji in Ani Vene, kakor tudi Angeli Dornik. Prišlo jim je vse prav. Obleke in perilo je bil glavni artikel, ki se najlažje vnovči, če drugje ne, pa pri starinarjih. Dobrodošle so jim bile tudi kranjske klobase, slanina, svinjsko meso, mast itd. V Drnovem so kradli proti koncu oktobra 1938. Letos, meseca januarja pa sta Unučič in njegova ljubica pokazala svojo spretnost v vasi Zloganju, kjer sta pokradla posestniku Janezu Andrejčiču mesnih izdelkov za preko 3000 din. Obiskala sta v vasi še Ferkolj Marijo, kjer sta odnesla mast, fižol, 4 kg kaše in druge predmete. V Venušah je Unučič, dne 4. januarja napravil še sam obisk pri pos. Plankarju, kateremu je pobral nekaj perila. V Brezju je lani 2. oktobra zagrešil tatvino na škodo pos. Jurčeča Jožeta, njegove žene Danice, in Rožanc Jožefe. V Vel. Malencah je ukradel 25. oktobra pos. Pečniku Jožetu več oblek in perila v vrednosti 2500 din. V Zagradski gori Lindič Mariji razno obleko, Selak Jožeti slamnjačo in vino, Ržen Alojziji čevlje, nogavice itd. Troha je bil obtožen, da je ostalim pomagal prenesti ukradene predmete iz okolice Brežic v Zagreb, da bi se tam razpečali in vnovčili.

Državno tožilstvo je še posebej obtožilo Unučiča, da je preživel čas od 22. junija do svoje aretacije 5. jan. letos iz delamržnosti s tem, da se je potepal po naši in savski banovini. K razpravi, ki je bila v torek vse popoldne, je bil pripeljan kot soobtoženec iz mariborske kaznilnice tudi Grilc Valentin, ki presedeva 6letno robijo.

Unučič se je pred senatom trojice, ki mu je predsedoval s. o. s. Viktor Durini, prisednika pa sta bila dr. Petsche in Jaklič, zelo spretno zagovarjal. Priznal je le dobro polovico naprtanih mu grehov, ostale pa je odločno zanikal.

Na koncu razprave, pri kateri je bilo zaslišanih nebroj prič in po govoru nam. drž. tožilca, ki je poleg stroge kazni za vse obtožence zahteval še za Unučiča, da ga po prestani kazni pošljejo v prisilno delavnico, je imel obrambni govor odv. dr. D. Gros, ki je zlasti pobijal drugi del obtožnice in za vse obtožence predlagal milo kazen. Predvsem pa se je protivil temu, da bi Unučiča poslali po prestani kazni v prisilno delavnico.

Sodišče, ki je vse obtožence spoznalo za krive, predvsem glede prvega dela obtožnice, je obsodilo Unučiča Ivana na 5 let robije in trajno izgubo častnih pravic, Grilca na 6 mesecev strogega zapora, Šekoranjo Marijo na 6 mesecev strogega zapora in 3 leta izgube častnih pravic, Troho pa na 8 mesecev strogea zapora in na 5 let izgube častnih pravic. Kazen je veselo sprejel samo Grilc, dočim so si ostali pridržali 3dnevni rok za premislek. Razglas sodbe je deloval na Unučiča porazno.


# MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

## RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

**Male oglase za »Slov. Narod«** sprejema uprava do 9. ure dopoldne.

**TURISTI!**
Predno odhajate na planine, ne pozabite si nabaviti fin cvetlični med v Medarni — Ljubljana, Židovska ul. 6. 36/T

**NAJBOLJŠO MEDICO**
dobite v Medarni — Ljubljana, Židovska ul. 6. 36/T

KLISEJE ENO IN VEČBARVNE Jugografika SV. PETRA NASIP ŠT. 23

**SLAŠČIČARNA NOVOTNY**
išče v bližini majhen lokal ali prazno sobo, tudi dvoriščni lokal, za pisarno. Ponudbe naslovite na trgovino, Gosposvetska c. 2. 2328

## SLUŽBE

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par, davek posebej

**VAJENCA**
sprejme Ivan Košak, slikar in pleskar, Ljubljana, Gorupova 4. 2329

## POUK

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

**Strojepisni pouk**
(za časa počitnic). Večerni tečaji, oddelki od ¼7 do ¾8 zvečer in od ½8. do 9. ure zvečer. Novi tečaji se bodo pričeli 2. avgusta 1939. Najnižja šolnina. Moderna in največja strojepisnica s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vsa tozadevna pojasnila dobite dnevno do 8. ure zvečer pri ravnateljstvu Christofovega učnega zavoda, Ljubljana, Domobranska c. 15. Telefon št. 48-43. 2307

## PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

**OREHOVA JEDRCA**
lepa, izčiščena, dobite najceneje v Medarni — Ljubljana, Židovska ul. 6. 36/T

**BUKOVI**
parketni odpadki, lepi, suhi, se poceni dobijo pri Vertačnik F., Jenkova 7. 2286

## KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8 Din

**KUPUJEM IN PRODAJAM**
rabljene čevlje in moške obleke. Klavžer, Vošnjakova 4. 2301

**KUPIM STROJE ZA MIZARSKO STROKO**
v dobrem stanju: rezkalni, skobelni, vrtalni in brusilni stroj. Cenj. ponudbe na Rudolf Jevšenak, mizar, Farkaždin, Banat. 2322

**KLAVIR**
dobro ohranjen, po ugodni ceni naprodaj. Ponudbe na upravo lista pod »Klavir«. 2324

**MOTORNI ČOLN**
dobro ohranjen, naprodaj. — Ponudbe na upravo lista pod »Čoln«. 2325

**SALONSKA GARNITURA**
dobro ohranjena, po ugodni ceni naprodaj. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Salonska garnitura«. 2326

**MOŠKO KOLO**
športno, prodam za smešno nizko ceno. Zorc, Marenčičeva 3 (za žrebčarno). 2327

**TRGOVCI!**
Trgovska hiša naprodaj ali se odda v najem. Pojasnila daje: B. Mitrović, trafika, Maribor, Masarykova cesta. 2330

Ako prodajaš, kupuješ, **oglašuj** v mali oglasnik **»Slov. Naroda«** Najcenejši izdatek!


Brez posebnega obvestila.

†

Umrl nam je naš dragi brat, svak in stric

**Dragotin Martelanc**

stavbenik

Pogreb bo v soboto, dne 29. julija ob 16.30 iz mrtvašnice splošne bolnice.

V LJUBLJANI, dne 28. julija 1939.

Družini **Martelanc in Saina**

**Inserirajte v »Slov. Narodu«!**

# Ozemlje okrog južnega tečaja bo naseljeno

## Byrd in Wilkins se pripravljata vsak na svojo ekspedicijo — Tekma med Ameriko in Anglijo

Antarktida: Značilna ledna tvorba

Nova ameriška ekspedicija v Antarktido, ki jo bo vodil admiral Byrd in ki naj zagotovi Združenim državam pravico do tega šestega dela sveta, krene na pot v začetku oktobra. Ameriški kongres je izglasoval 340.000 dolarjev, zasebniki so pa dali ekspediciji na razpolago 300.000 dolarjev. S tem je ekspedicija finančno izdatno preskrbljena. Amerika uveljavlja svoje pravice do zemlje južno od Hornovega rtiča, čeprav si laste to ozemlje tudi Anglija, Norveška in druge države. Ameriška vlada je sicer že opetovano izjavila, da noče nikjer anektirati zemlje, toda zdaj to izjavo drugače razlagajo, češ da se ni nanašala na otoke v Tihem oceanu in na polarne oblasti. Na oficielnih mestih pravijo, da je zasedba ozemlja v antarktidi samo logična posledica Monroeve doktrine: Amerika — Američanom!, po kateri naj bi širjenje evropske moči na zapadni poluti ogražalo interese Združenih držav. Pravi vzrok zasedbe Antarktide bo pa najbrž ta, da so tam bogata ležišča dragocenih mineralij.

### 66 ameriških naseljencev

Byrd hoče naseliti v Anarktidi prve kolioniste na treh bazah, izmed katerih bo vsaka imela 22 mož stalne posadke. Ti se bodo vsako leto menjavali. Tako hoče Amerika podpreti svoje iz odkritja in raziskanja antarktičnega ozemlja izvirajoče pravice, tudi s pravo zasedbo. Byrdova ekspedicija bo imela na razpolago ladjo »Bear of Oakland«, ki jo je imel Byrd že na svoji ekspediciji leta 1935, razen tega pa še motorni čoln obalne straže »Northland« in motorni »North Star«, ki so ga rabili doslej za stražarsko službo ob obali Aljaske.

### Wilkinsov Dominium antarktis

V Angliji pa pripravlja podobno ekspedicijo sir Hubert Wilkins, ki je po treh katastrofah podmornic nedavno izjavil, da definitivno opušča svoj načrt, prodreti s podmornico pod ledom do Severnega tečaja. Wilkins bi pa vendarle rad zapisal svoje ime v zgodovino osvajanja tečajev z dejanjem, s katerim bi zasenčil spomin na svoj neslavni poskus s podmornico »Nautilus«, pripravljen z veliko reklamo in s potomcem Julesa Verneja. Svoji podmornici je dal ime podmornice kapitana Nehma iz slavnega Vernejevega romana »20.000 milj pod morjem«. Toda Wilkins ni prodrl s svojo podmornico niti do polarnega kroga. Njegovo poškodovano podmornic so morali privleči nazaj z remorkerjem. Zdaj pa pripravlja Wilkins kolonizacijo Antarktide z angleškimi koolnisti, ki jih hoče pripeljati v šesti del sveta okrog 200.

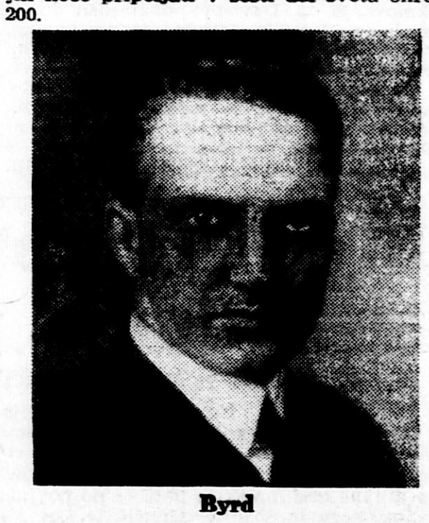

Byrd

### Avstralske aspiracije

Če smatrajo Američani zapadni del Antarktide za nadaljevanje južnoameriške celine, proglaša sir Hubert Wilkins, da je celina okrog Južnega tečaja prirodno nadaljevanje Južne Afrike. Geološki sestav obeh je baje enak. Sir Hubert je baje izrazil drzno hipotezo, da je bila Antarktida nekoč zvezana z Južno Afriko, da se je pa ta celinski most pozneje porušil. Toda Južna Afrika ne kuje iz te razlage nobenega kapitala in se tudi ni treba bati, da bi trčila ob pretenzije Avstralije, ki si je že leta 1933 zagotovila skoro tretjino Antarktide.

### Najbolj zdrava dežela

Naziranje, da Antarktide ni mogoče naseliti, sta izrazila že davno avstralska raziskovalca Douglas Mawson in sir Tannat David. Wilkins, ki se je udeležil lanske Ellsworthove ekspedicije, trdi, da podnebje severnih provinc Kanade, ki so pa že od nekdaj redko naseljene. Povprečna letna temperatura znaša sicer 5 do 10 stopinj pod ničlo, v notranjosti Antarktide celo — 45 do 50 stopinj, toda to se da premagati z električno kurjavo. Električno tok bi dobavljali polarni viharji, če bi jih vpregli v to delo. Polarni viharji bi bili na eni strani vir električne energije, na drugi pa

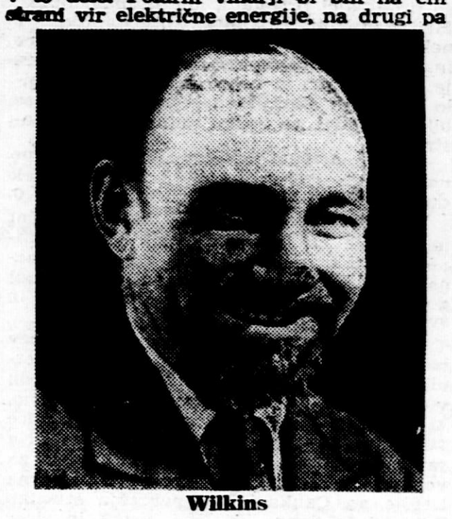

Wilkins

čistijo ozračje in onemogočajo zbiranje bakterij v zraku, tako da bi bila Antarktida najbolj zdrava dežela na svetu.

### Naselbine namestu kitolovskih stanic

Tudi sir Hubert ima baje večinoma že zagotovljeno finančno stran svoje ekspedicije. Njegove prve naselbine bodo v oblasti okrog Hudsonovega rtiča. V nasprotju z Byrdom, ki hoče zaenkrat naseliti v Antarktidi samo moške, pripravlja Wilkins že pravo kolonizacijo. On vzame s seboj takoj cele rodbine ribičev in kolonizatorjev z ženami in otroki vred. Naseljenci bodo dobivali eno leto hrano, obleko in gradbeni material brezplačno. Kanadski tesarji jim postavijo prve kolibe, potem bodo pa seveda še potrebovali podporo, toda deloma bodo že krili stroške za svoje preživljanje s sadovi svojega dela. Končno se bodo osamosvojili, ko pridejo do ležišč naravnega bogastva. Čim se bo pa obnesla prva naselbina, se bo kolonizacija nadaljevala. Prikladna za kolonizacijo je po Wilkinsovem mnenju zlasti Grahamova, Enderbyjeva in Kempova zemlja, kjer so imeli doslej svoje baze samo kitolovci.

# Velike konjske dirke na Krškem polju

## Program se je moral nekoliko izpremeniti

Ljubljana, 27. julija

**Ker so v Beogradu za dne 6. avgusta določene konjske dirke preložene na poznejši čas, se po večini dirkači, ki so bili namenjeni v Beograd udeleže dirk na Krškem polju, radi tega se je tudi program oziroma propozicije spremenile kakor sledi:**

**1. DIRKA »KRŠKO«**

Nagrada: din 1000.— (500, 250, 150, 100) za 2-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Proga 1600 m. Za vsakih din 1000.— 20 m doklade. Popusti: Majden 20 m, konji, ki so samo po očetu amerikanske pasme 20 m. Konji kmetske reje in v kmetski posesti 20 m. Vloga din 20.—.

**2. DIRKA »DRAVSKE BANOVINE«**

Nagrada: din 1400.— (600, 300, 200, 100). Heat vožnja za 3 do 12-letne konje. Proga 1600 m. Distančni drog 160 m. Za vsakih din 1000.— 20 m doklade. Popusti: Majden 20 m, za 3-letne 40 m, vozačem, ki še niso zmagali 20 m, konjem kmetske reje in v kmetski posesti 20 m. Vloga din 30.

**3. DIRKA »ZAGREBŠKA JAHALNA GALOP«**

Nagrada: din 1000.— (500, 250, 150, 100) za zagrebške jahalne konje. Proga 1800 m brez zaprek in brez izenačenja teže. Vloga din 20.—.

**4. DIRKA »DRAVSKE BANOVINE«**

drugi heat.

**5. DIRKA »INTERNACIONALNA ENOVPREŽNA**

Nagrada: din 2000.— (1200, 400, 250, 150). Proga 2200 m za 3-letne in starejše konje vseh držav. Temeljni položaj din 5000.—, za vsakih daljnih din 5000 20 m doklade do maksimalno 160 m. Popusti: majden 20 m, konji kmetske reje in v kmetski posesti 20 m ev. komulativno. Vloga 40.— din.

**6. DIRKA »DOLENJSKO«**

Nagrada: din 800.— (400, 200, 150, 50) za 3 do 12-letne jugoslov. toplokrvne kmetske konje. Proga 2400 m. Doklade: Za vsako zmago 20 m doklade. Popusti: 3-letni 40 m, majden 20 m. Vloga din 20.—.

**7. DIRKA »DRAVSKE BANOVINE«**

tretji heat.

**8. DIRKA »KMETSKA JAHALNA GALOP**

Nagrada: 600.— (300, 150, 50) za konje kmetske reje in v kmetski posesti, rojene v Jugoslaviji, brez zaprek in brez izenačenja teže. Proga 1800 m. Vloga din 20.—.

**9. DIRKA SPOMINSKA RUDOLF WARREN — LIPPITT**

Dvovprežna vožnja. Nagrada din 1100.— (600, 250, 150, 100) za 3-letne in starejše konje vseh krajev. Proga 2800 m. Za vsakih din 3000.— 20 m doklade. Maksimalna doklada 240 m. Popusti: 3-letnim 20 m, majden 20 m, vozovom z železnimi obroči 40 m, konjem kmetske reje in v kmetski posesti 20 m. Vloga din 40.—.

**10. DIRKA »ZAGREB — JAHALNA GALOP Z ZAPREKAMI«**

Nagrada: din 1000.— (500, 250, 150, 100). Proga 2700 m z zaprekami za zagrebške jahalne konje. Vloga din 20.—.

**Posebna določila**

1) Prijave je poslati najkasneje do 2. avgusta 1939 na naslov: Dirkalno in jahalno društvo v Krškem. Prijavnino je brezpogojno nakazati istočasno s prijavnico.

2) Prijave vsebujejo: a) ime in bivališče posestnika konja, b) popis konja, ime, starost, spol in barvo, c) točni znesek dobitkov konja do prijavnega dne.

Napačne navedbe se kaznujejo z diskvalifikacijo. Netočne prijave so neveljavne in se ne bodo upoštevale. S prijavnico je poslati tudi rodovnik konj, ki se po dirki vrne.

3) V slučaju, da se v eno vrsto dirke prijavita samo dva ali trije dirkači se razdeli samo ena ali dve nagradi.

4) Zasiguranje hlevov je odvisno od pravočasne prijave.

5) S prijavo se podvrže vsakdo vsakemu izreku vodstva dirke.

6) Odbor za ev. nesreče na dirkališču ne odgovarja.

7) Na dan dirke morajo biti vsi dirkači s konji ob 14. uri na dirkališču v svrho pregleda konj in se po tem času nobena sprememba ne bo upoštevala.

Vstopnina: sedeži 10.—, 5.—, stojišča 3.— din.

Stojnina: avtomobili 10.—, motocikli 5, kolesa 2.— din.

Po končanih dirkah se vrši v nalašč zato postavljenih paviljonih velika kmetska veselica. Za okusna jedila, dobro pijačo, vsestransko razvedrilo in točno postrežbo bo poskrbljeno!

# Lepo je v našem planinskem raju

## Na planinah pod očakom Triglavom še ni izumrla stara planinska romantika

Jesenice, 27. julija.

Bil je lep julijski popoldan, ko smo se z avtobusom družbe Alp-auto odpeljali z Bleda po planinski cesti proti Pokljuki. Brzeli smo po najbolj obljudenih blejskih cestah mimo lepih vil, zajetnih gorenjskih domačij, mimo zelenih holmov in številnih njiv, na katerih so žanjice vezale snope in jih postavljale v piramide. Pustili smo za seboj Rečico, Spodnje in Zgornje Gorje, idilično Krnico in švignili mimo cestne zapornice po precej strmi in vijugasti cesti svojemu smotru naproti.

Spodaj v dolini je pritiskala moreča julijska soparica. Ko pa smo se bližali Zatrniku, pa nam je zavel naproti svež planinski zrak. Dame z juga so se hitele oblačiti in zavijati v jopice in plašče. Prevozili smo že precej cestnih ovinkov in že smo se znašli na Mrzlem studencu, kjer se je pred nami razgrnila ena najlepših velegorskih pokrajin na vsem slovenskem jugu.

Pred kantino je izstopilo več izletnikov. Nekateri so zavili proti Grajski planini, drugi proti Kranjski dolini. Ostali pa smo z avtom odbrzeli naprej po ravni in beli cesti do Sport hotela, ki leži v mali dolinici.

Na Pokljuki se je življenje sčasoma zelo spremenilo. Poprej je bila ta širna gorska planota, znana le po svojih prostranih in lepo urejenih smrekovih gozdovih, ki nudijo lesnim trgovcem, gozdarjem, drvarjem in voznikom čedne zaslužke. Tu je močno razvito tudi planšarstvo, o čemer pričajo velike črede goveje živine in male pastirske vasi s številnimi pastirskimi domovi in gospodarskimi poslopji.

V zadnjih letih pa je bilo v senci očaka Triglava zgrajenih lepo število ličnih poletnih hišic in malih vil, ki nudijo streho letoviščarjem in smučarjem. Zgrajene so bile večinoma v slogu, ki poudarja planinski značaj pokrajine. Dosedaj je dograjenih že okoli 25 novih stavb, ki za časa poletne in zimske sezone nudijo gospodarjem prijetno zavetišče. Tudi kmetje so začeli v zadnjem času popravljati svoje pastirske bajtice. Napravili so v njih nove pode in okna, postavili železne ali zidane štedilnike, kmetske peči in pohištvo.

Tako se Pokljuka razvija v prijetno planinsko letovišče. Če se bo v tem pravcu razvijala še nekaj let, bo postala za Jugoslavijo to, kar je Semmering za Nemčijo.

Na Pokljuki je lepo poleti in pozimi. V poletni sezoni se letoviščarji izprehajajo po širnih travnikih in pašnikih ter po prostranih gozdovih, po katerih veje prijeten mir ter duh po mahu in smoli. Prijetni in lahki so izleti na Rudno polje, Grajsko planino, v romantično dolinico za Javornikom, na Jele in Kokošinco, odkoder je diven razgled vse doli do Šmarne gore in na veličastno Triglavsko velegorje.

Pristojna občina Bohinjska Srednja vas bo morala v pogledu pospeševanja tujskega prometa nekaj pokreniti. Občina dobiva letno lepe tisočake za razne takse in davščine, ki jih plačuje hotel in penzijon na Pokljuki. Treba bo temeljito izvesti markacijo potov na vse strani in namestiti kažipotne deske. Popraviti se bodo morala nekatera dovozna in pešpota vsaj toliko, da se bodo z njih odstranila padla drevesa in korenine in da se bo lahko odtekala voda. Sicer pa naj ostane Pokljuka taka kot je bila. Gori pod Triglavom ni potreba posutih stezic, ne parkov in nasadov, ne godb in nočnih zabavišč. V splošnem pa to planinsko letovišče prav lepo napreduje. Vsak dan vozi na Pokljuko avtobus z Bleda, odkoder odhaja ob 14. uri, vrača pa se na Bled ob 18. uri, tako da ima preko Lesec dobro zvezo z Ljubljano. V nedeljah pa vozi tudi ob 8. uri z Bleda in se vrača ob 10. uri na Bled. Ob letni in zimski sezoni pa posluje v Sport hotelu pošta, ki ima tudi telefon, tako da letoviščarji lahko vršijo poslovne zveze z domačim krajem in da vsak dan prejemajo časopise, denarne pošiljke in zavoje.

Kljub temu, da ima Pokljuka od leta do leta več novih stavb in gostov, pa njen planinski značaj ni prav nič prizadet. Na teh širokih travnikih in gmajnah, v prostranih gozdovih in skritih dolinah imajo lovci, gozdarji, planšarji in drvarji še vedno prvo besedo.

Življenje na Pokljuki je najlepše v teh dneh, ko možje in fantje s Koprivnika, Gorjuš in Češnjice kosijo travo. Kose se bliskajo že ob zori. Fantje vriskajo in pojo da odmeva daleč na okrog.

Lepo je na Pokljuki zjutraj, ko solnce pozlati visoke skalnate vrhove. Še lepše je zvečer, ko se velike črede živine vračajo z višje ležečih planin, ko tone sonce visoko za gorami. Ko na pokrajino lega večerni mrak in ko se v tiho poletno noč razlega ubrano petje in zadone zvoki harmonik. Tako je na Pokljuki v lepih julijskih dneh in nočeh.

S. M.

# Stara karavanska pot oživljena

Nemški list »Montag Post« poroča iz Timbukta, da bo po 35-letnem presledku obnovljena stara tradicija. 300 velblodov broječa karavana se napoti v srce Sahare, kjer bo iskala sol, s katero hočejo preskrbovati domače prebivalstvo v dolini Nigera. V prejšnjih letih so ogromne karavane vsako leto odhajale iz Timbukta in Ualata, da so prinašale sol iz saharskih solnih rudnikov pri Tandeni in Tinilibu. V začetku našega stoletja so pa bile karavane pogosto napadene in ko je bila leta 1904 napadena in razkropljena 2000 velblodov broječa karavana, ki je nosila ogromne množine soli, so karavane opustili.

Od takrat je ostala proti saharskim solnim rudnikom vodeča karavanska pot zapuščena. Na nedavni konferenci v St. Louisu je bilo pa sklenjeno, da bo karavano, ki krene v kratkem iz Timbuktu, spremljala vojska. Francoski inženirji so preiskali puščavo in poslali poročila o ležiščih soli, ki so samo 15 cm globoko pod površino zemlje. Prihodnje leto bo štela karavana že 2500 velblodov in temu primerno se bo povečala tudi količina iz puščave prinešene soli.

# 80 let letalske fotografije

Letalska fotografija je še vedno nekam čudna. Spoznamo poedine kraje po zemljevidu, v prvi vrsti pa po videzu. Naenkrat pa vidimo vse to čisto drugače, od druge in nove strani, od zgoraj. Toda to ni nič novega. Čim se je nekoliko izpopolnilo zrakoplovstvo, se je porodila misel, fotografirati poedine kraje od zgoraj. Pred 80 leti, 24. junija 1859, je napravil na pobudo Napoleona III. Nadar prvi poskus iz privezanega balona fotografirati sovražnikove postojanke Avstrijcev pri Solferinu.

Če je to res, se je zgodilo to prav tistega dne, ko je 160.000 Francozov in Piemontezov prisililo 150.000 Avstrijcev k umiku proti Veroni. Potem je pa prišlo premirje in mir. Avstrija je odstopila Napoleonu III. Lombardijo, ta jo je pa odstopil sardinskemu kralju za Savojo in Nizzo. Posledice teh dogodkov se čutijo še zdaj. Nadar, pariški enfant terrible, se je pisal prav za prav Thournahon. Bil je francoski zrakoplovec in tudi fotograf. On je inspiriral Verneja. Pariz je držal v napetosti s svojimi dovtipi in idejami. Bil je fotograf in tako mu je šinila v glavo misel, fotografirati iz balona. Zrakoplovstvo in fotografija sta bila takrat nekako v zvezi. Nadar je bil tudi pesnik, karikaturist in satirik. Njemu se mora letalska fotografija zahvaliti, da je stara že 80 let. Seveda pa takrat ni bila tako popolna, kakor je zdaj. Dolgo je bilo treba čakati, da je dobila praktičen pomen.

### ZA VSAK SLUČAJ

Mož pride pozno ponoči domov. Ko lomasti po stopnicah, zasliši energičen glas svoje žene:

— Ne vem, jeli moj mož ali vlomilec, toda za vsak slučaj ustrelim.

*A. P. MELNIKOV:* 9

# ZAGONETNA SMRT KNEZA KOSTROVA

*ROMAN*

Ko je potisnil konico vlomilke zgoraj med oboje in vrata, je na vso moč pritisnil na njen prosti konec. Tako je nastala špranja, v katero je potisnil klin, potem je pa pomaknil vlomilko niže. Pritisnil je še enkrat in špranja se je razširila. V njo je potisnil drugi klin in tako je lahko pomaknil vlomilko še nižje. Tako je prišla vlomilka slednjič do ključavnice same, kjer jo je potisnil čim globlje. Ko je potem na vso moč pritisnil na njo, je ključavnica odskočila iz obojev in vrata so se odprla.

— To je sijajen način! Končno, spreten vlomilec si zna vedno pomagati, — je pripomnil Rakovski smeje.

— Seveda, kajti če bi ne poznal zločinske tehnike, koliko vlomov bi ostalo nepojasnjenih, — je odgovoril Murzajev in si obrisal potno čelo.

Ob svitu električnih svetilk so vstopili v vilo. V kuhinji, jedilnici in spalnici je bilo vse v redu. Glavna vrata v predsobi so bila zaklenjena, toda ključa v njih ni bilo. V kabinetu je ležal vznak na tleh knez Kostrov. Oči je imel napol odprte, njegova glava je bila sklonjena na levo stran, v desnem sencu mu je pa zijala črna ranica. Levo roko je držal na srcu, desno je pa imel izproženo v stran. V iztegnjeni roki je držal samokres. Pri umorjencu so ležale črepinje razbite steklenice, v kateri je bil topel jajčni konjak. Pri knezovih nogah je ležala mrtva tigrasta doga. Gobec je imela okrvavljen. Od vrat v predsobi do mrtvega psa so se poznali na tleh sledovi krvi. Najbrž je bil pes ranjen pri vratih, pa se je še priplazil do svojega gospodarja, kjer je poginil. Na okrogli mizi pri divanu so stale tri steklenice, nekaj čaš, pladenj s sadjem in odprta škatla slaščic. Ob podstavku okrasnega svečnika so ležale lupine dveh jajc. Vseh pet sveč na svečniku je bilo že dogorelo.

V svitu ene izmed električnih svetilk se je nekaj zalesketalo na tleh pri knjižni omari.

— Zdaj je vse jasno kakor na dlani, — je vzkliknil Rakovski, ko je pobral ključ od vežnih vrat. — Oboja vrata so zaklenjena od znotraj, pokojnik drži v roki samokres in rano ima v desnem sencu. V tem primeru gre nedvomno samo za — samomor.

— Podoba je res ta, vendar pa nisem o tem povsem prepričan, — je ugovarjal Murzajev. — Samokres ni stisnjen v pesti, a če je tako, bi se zdelo, da bi moral ob padcu telesa ležati nekoliko v stran, čeprav samo nekaj centimetrov. Nekdo drugi je lahko potisnil samokres v iztegnjeno roko.

— Kako pa pojasnite najdbo ključa od obojih znotraj zaklenjenih vrat? — je ugovarjal Rakovski.

— Ta okolnost mi zaenkrat še ni dovolj jasna, čeprav moram priznati, da me najdba ključa na tleh nekoliko preseneča. Kaj je mogel storiti knez, ko je zaklenil vrata? Bodisi da je pustil ključ v ključavnici, ali pa ga je spravil v žep, lahko ga je pa tudi kam obesil, toda v nobenem primeru ga ni mogel vreči na tla.

— Seveda, če je bil knez pri polni razsodnosti. Toda samomorilec je nekaj minut pred smrtjo komaj zmožen zavestnega dejanja, — je vztrajal Rakovski pri svojem, razmišljujoč pri tem, da bo takoj napisal protokol in da zadostuje še vrniti se k Maharadzevovim z novimi vestmi. V mislih je že razpredel učinkovito pripovedovanje o vožnji v tajinstveno gozdno vilo kneza Kostrova. Pri tem se je pa spomnil tudi, kako prijetno je dišal pečeni puran.

Duševno stanje samomorilcev ni vedno enako zato je izključena vsaka šablona, — je posegel v spor preiskovalni sodnik. — Saj si je knez znal pripraviti jajčni konjak, kar po vaših besedah tudi zahteva stalno zavestno ravnanje, — je pripomnil smeje.

— Morilec pa ni mogel oditi skozi steno, ko so bila oboja vrata od znotraj zaklenjena, — se je razvnel Rakovski.

— Mar ni mogel pobegniti skozi okno?

— Okna so vsa zaprta.

— Vprašanje je, če so res. O tem se bomo takoj prepričali.

— Jaz sem pripravljen strinjati se z gospodom državnim tožilcem, da kaže vse na samomor, vendar pa ni mogoče ostati pri tem zaključku, — je dejal zdravnik, ko je pregledal truplo. — Tu sta dve okolnosti, ki vzbujata v meni nezaupanje.

— Zakaj je bil ubit pes?

— To se da kaj lahko pojasniti, — mu je posegel v besedo Rakovski. — Doga je bila knezu priljubljen pes. Menda ni hotel, da bi prišla v tuje roke. Možno je tudi, da jo je ustrelil iz atavističnega nagnjenja. Nekoč so po pokopavanju starih prednikov knezi ubijali njihove konje, pse in včasi tudi žene. Najverjetnejši vzrok bo najbrž ta, da knez ni hotel, da bi zaprti pes trpel lakoto, dokler ne bo odkrit samomor.

— Saj bi ga bil lahko izpustil.

— Samomorilec nima časa misliti na take stvari.

— Saj ga je ustrelil, o čemer je gotovo razmišljal, potem je pa mislil tudi na jajčni konjak, ki ga ni pozabil okrepiti z rumom. Ta konjak zopet krije v sebi neko tajno. Seveda imamo vsak svoj okus, toda odrasli ljudje pijo navadno topel jajčni konjak proti kašlju. Ali vas ne preseneča, da je knez potem, ko je bil sklenil umreti, skrbel še za to, da bi se v zadnjem hipu odkrižal kašlja in zato je pomešal konjak v časi z žlico. Kar se pa tiče psa, me ne vznemirja to, da je ubit, temveč to, kako je bil ubit.

— To je kaj enostavno — ustreljen je bil z istim samokresom.

— Meni se to ne zdi tako enostavno, — je ugovarjal zdravnik. — Lastnik psa, ki ima njegovo zaupanje, bi ga ustrelil v glavo, ne pa v gobec, kakor je ustreljen ta pes. Tako bo streljal samo človek, ki ga je pes napadel. In potem, zakaj naj bi ljubljeni pes napadel kneza?

— Veste, doktor, vi ste zašli s svojim modrovanjem že na polje pasje psihologije, — je nezadovoljno končal spor Rakovski, izprehajajoč se po sobi v trenutku, ko so vsi drugi med pogovorom preiskovali sobo korak za korakom.

Urejuje Josip Zupančič // Za „Narodno tiskarno" Fran Jeran // Za upravo in inseratni del lista Oton Christof // Vsi v Ljubljani